

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Utdanningsdirektoratet
PB 2924 Tøyen
0608 OSLO

Deres ref

Vår ref
200900682-/NKR

Dato
18.12.2009

Tildelingsbrev for 2010 til Utdanningsdirektoratet

Stortinget vedtok 9. desember 2009 Kunnskapsdepartementets kapitler på statsbudsjettet for 2009, jamfør Innst. 12 S (2009-2010) og Prop. 1 S (2009-2010).

Med forbehold om at Stortinget kan vedta budsjettendringer i løpet av 2010, stilles midler angitt i vedlagte tildelingsbrev til disposisjon for Utdanningsdirektoratet.

Alle mål, styringskrav og rapporteringskrav fremgår av tildelingsbrevet. Brevet vil også bli sendt i elektronisk versjon.

Med hilsen

Johan Raaum (e.f.)
ekspedisjonssjef

Kjetil Moen
avdelingsdirektør

Kopi:
Riksrevisjonen

Vedlegg 1

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Kontoradresse
Akersg. 44

Telefon 22 24 90 90*
postmottak@kd.dep.no
www.kunnskapsdepartementet.no
Org no. 872 417 842

Opplæringsavdelingen
Telefon 22 24 76 01
Telefaks 22 24 75 96

Saksbehandler
Nina Ruth Kristoffersen
22247725

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

TILDELINGSBREV

TIL

UTDANNINGSDIREKTORATET

FOR

BUDSJETTÅRET

2010

INNHold

1	<i>Rolle og ansvar, mål og hovedprioriteringer</i>	4
1.1	Samarbeid med andre aktører	5
1.2	Kvalitetsutvikling	6
1.2.1	Helhetlig skoledag.....	6
1.2.2	Læringsmiljø.....	7
1.2.3	Grunnoppplæring for voksne.....	8
1.2.4	Læreplaner og struktur.....	9
1.2.5	Kompetanseutvikling.....	10
1.2.6	Støtte og veiledning til skoler og skoleeiere.....	11
1.2.7	Rådgivning og oppfølgingstjeneste.....	12
1.2.8	Internasjonalt arbeid.....	12
1.3	Kvalitetsvurdering, dokumentasjon og analyse	13
1.3.1	Faste undersøkelser.....	14
1.3.2	Statistikkgrunnlag og indikatorutvikling.....	14
1.3.3	Individuell vurdering.....	15
1.3.4	Forskning og evaluering.....	15
1.4	Forvaltning	16
1.4.1	Regelverk, tolkning, veiledning og tilsyn.....	16
1.4.2	Private skoler.....	17
1.4.3	Embetsstyring.....	18
1.4.4	Etatsstyring.....	18
1.4.5	Tilskuddsforvaltning.....	20
1.4.6	Nasjonale sentre.....	20
1.4.7	Urfolk og nasjonale minoriteter.....	21
1.4.8	Språklige minoriteter.....	21
1.4.9	Eksamen, prøver og vitnemål.....	22
1.4.10	Skolevalg.....	22
1.4.11	Rettsferdsvederlag.....	22
2	<i>Tildeling av midler</i>	23
2.1	Direktoratets driftsbevilgning og eksamensbevilgningen	23
2.2	Bevilgning til virksomheter direktoratet har etatsstyringsansvar for	24
2.3	Tilskuddsbevilgninger	26
2.4	Prosjektmidler	29
3	<i>Økonomiforvaltning og intern forvaltning</i>	32
3.1	Andre føringer	32
4	<i>Økonomiske og administrative fullmakter</i>	34
4.1	Fullmakter	34
4.2	Disponeringen av budsjettmidlene for 2010	35
5	<i>Rapportering</i>	36
5.1	Årsrapport	36
5.2	Halvårsrapport og annen rapportering i løpet av året	36
5.3	Rapportering om tilsyn og klagesaksbehandling	37
5.4	Økonomirapporter og varsling om eventuelle avvik	37

5.5	Statusrapport for kap. 226	38
5.6	Kriteriedata	38
5.7	Miljørappotering	39
6	<i>Etatsstyringsmøter og kontakt med departementet .....</i>	40
7	<i>Innspill til budsjettarbeid .....</i>	41

1 Rolle og ansvar, mål og hovedprioriteringer

Direktoratet skal gjennom juridiske og økonomiske virkemidler, veiledning, informasjon og dialog bidra til at den nasjonale utdanningspolitikken iverksettes og gjennomføres, slik at barn, unge og voksne i hele landet kan få en likeverdig og tilpasset opplæring av høy kvalitet i et inkluderende fellesskap. Dette må gjøres i nær kontakt med sentrale aktører og organisasjoner, ulike fagmiljøer som bl.a. universitetene og høyskolene, skoleeierne, Vox og direktoratets underliggende virksomheter. En forutsetning for å kunne iverksette effektive virkemidler er kunnskap om tilstanden i sektoren og effekten av virkemidlene. Direktoratet har ansvar for at det foreligger relevant kunnskap av høy kvalitet om grunnopplæringen og kan bidra med faglige innspill til departementet, både på eget initiativ og på grunnlag av egne oppdrag. Direktoratet skal arbeide med informasjonsformidling til alle interessentene i sektoren og allmennheten for øvrig. Informasjonen skal være oppdatert, oversiktlig og lett tilgjengelig for alle.

Hovedmålet for Regjeringens politikk er en grunnopplæring med høy kvalitet, jf St. meld. nr. 31 (2007-2008) *Kvalitet i skolen*. Følgende tre sektormål er sentrale, jf. Prop. 1 S (2009-2010):

- Alle elever som går ut av grunnskolen, skal mestre grunnleggende ferdigheter som gjør dem i stand til å delta i videre utdanning og arbeidsliv
- Alle elever og lærlinger som er i stand til det, skal gjennomføre videregående opplæring med kompetansebevis som anerkjennes for videre studier eller i arbeidslivet.
- Alle elever og lærlinger skal inkluderes og oppleve mestring

Departementet la våren 2009 frem St.meld. nr. 44 (2008-2009) *Utdanningslinja*. Meldingen varsler en forsterket innsats mot frafall i videregående opplæring. Tidlig innsats, kvalitetsheving og bedre læringsutbytte i grunnopplæringen er sentrale satsingsområder for å få flere til å fullføre. Direktoratet har ansvar for å utvikle og videreutvikle tiltak for å få flere til å fullføre videregående opplæring.

I juli 2009 la Midtlyngutvalget fram NOU 2009:18 *Rett til læring* som omhandler bedre læring for barn, unge og voksne med særskilte behov. Direktoratet skal bidra i prosjektgruppen som skal følge opp utredningen og skal gjennom styring av Statped sørge for at Statped også bidrar i oppfølgingen.

I kapittel 1 skisseres hovedprioriteringer og resultatmål for direktoratets arbeid i 2010, og kapitlet legger slik føring for tildelingen av midler som presenteres i kapittel 2. Prioriteringene er knyttet til målene for sektoren og det faste ansvaret direktoratet har. Arbeidet med de ulike innsatsområdene må ses i sammenheng og stimulere til helhetlige satsninger overfor sektoren. Resultatmål for 2010 gis med forbehold om politikkenringer i løpet av året.

Departementet vil i tillegg til tildelingsbrevet sende oppdrag til direktoratet i løpet av året. Ressursene på kapittel 220 og 226 må disponeres slik at direktoratet kan håndtere slike oppdrag. Ved særlig ressurskrevende oppdrag vil departementet vurdere særskilte tildelinger.

Departementet viser til *Riksrevisjonens merknader til statsregnskapet 2008 – Dokument 1 (2009-2010)*, hvor Riksrevisjonen har vesentlige merknader til regnskapet til direktoratet. Merknadene er knyttet til mangler ved fullstendighet og pålitelighet i det konsoliderte regnskapet, svakheter ved internkontrollen og svakheter ved direktoratets tilskuddsforvaltning. Departementet legger til grunn at direktoratet følger opp merknadene.

1.1 Samarbeid med andre aktører

Rolle og ansvar

Direktoratet skal legge til rette for god kontakt og samhandling med skoleeiere, institusjoner i høyere utdanning, partene i arbeidslivet, Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG), brukerorganisasjoner og andre aktuelle instanser. Direktoratet skal samarbeide med Sametinget om aktuelle utviklingsoppgaver knyttet til samisk opplæring, bl.a. om utvikling og produksjon av samiske læremidler.

Direktoratet har sekretariatsansvaret for Samarbeidsorganet for yrkesopplæring (SRY) og de faglige rådene, og skal sørge for at SRY og de faglige rådene bidrar aktivt i oppfølgingen av fag- og yrkesopplæringen i Kunnskapsløftet. Departementet oppnevner SRY og fastsetter mandat etter forslag fra direktoratet. Direktoratet oppnevner faglige råd for fag- og yrkesopplæringen og avgjør etter framlegg fra SRY hvilke faglige råd som skal etableres og fastsetter mandat for rådene.

Direktoratets råd for inkluderende opplæring har en rådgivende funksjon overfor direktoratet i saker som gjelder grunnopplæringen. Rådet skal ha et spesielt fokus på barn, unge og voksne med særskilte opplæringsbehov.

Vox og direktoratet skal videreutvikle gode rutiner for samarbeid og informasjonsutveksling. Samarbeidet skal blant annet sikre sammenheng mellom direktoratets arbeid med rettighetsbasert grunnopplæringen for voksne etter opplæringsloven og Vox' arbeid med motivasjons- og opplæringstiltak som ikke er forankret i opplæringsloven. Samarbeidet skal også omfatte kvalitetsutvikling, dokumentasjon og informasjonsarbeid.

Direktoratet skal samarbeide med Senter for IKT i utdanningen. Senter for IKT i utdanningen har ansvar for å formidle kunnskap av høy kvalitet om IKT og læring. Det skal vurdere ny teknologi og digitale medier og analysere deres pedagogiske potensial. Hovedprioriteringene for senterets arbeid i 2010 er knytt til målene for sektoren og senterets rolle og ansvar for IKT i utdanningen, og er inndelt i følgende fem områder: organisasjonsutvikling, nettverk og samordning, kunnskapsproduksjon og -deling, tjenesteproduksjon og standarder og rammeverk.

Direktoratet skal sammen med senteret vurdere grenseflatene mellom direktoratet og senteret.

Direktoratet har ansvar for å følge opp fylkene når det gjelder samarbeidsavtalen mellom KS og Arbeids- og inkluderingsdepartementet, som har som formål å styrke og systematisere samarbeidet mellom Arbeids- og velferdsetaten og utdanningsmyndighetene i

fylkeskommuner og kommuner for å nå arbeidsmarkedspolitiske og utdanningspolitiske mål gjennom effektiv samordning av partenes samlede virkemidler.

1.2 Kvalitetsutvikling

Direktoratet skal forvalte og videreutvikle nasjonale virkemidler for kvalitetsutvikling, kompetanseutvikling, de nasjonale strategiplanene og andre utviklingstiltak. Direktoratets ansvar for kvalitetsutvikling omfatter alle sider av grunnopplæringen. Arbeidet skal bygge på at ansvaret for grunnopplæringen ligger hos skoleeier.

1.2.1 Helhetlig skoledag

Rolle og ansvar

Direktoratet skal bidra i utviklingsarbeidet med en helhetlig skoledag der bl.a. leksehjelp, fysisk aktivitet og kulturaktiviteter er viktige elementer.

Direktoratet skal bidra til at ordningen med åtte timer leksehjelp til elever på 1.-4. trinn tilrettelegges på en kvalitativt god måte og skal spre informasjon om suksessfaktorer for leksehjelp, jf. evalueringen av *Prosjekt leksehjelp*.

Direktoratet har ansvar for å utvikle og i perioden 2009-2012 prøve ut ulike modeller for en skoledag med god sammenheng mellom skole og skolefritidsordning (SFO). Modellene skal evalueres med tanke på sammenhenger mellom ulike elementer i helhetlig skoledag og læringsprosesser og -resultater.

Direktoratet er ansvarlig for videreutvikling av idé- og ressursbanken for fysisk aktivitet og for at det er gjennomført kompetansehevingstiltak for dem som skal lede aktivitetene.

Direktoratet skal tildele de øremerkede midlene fra Kulturløftet II som skal bidra til å utvikle et mer omfattende kulturskoletilbud for elever på 1.-4.-trinn. En del av midlene skal benyttes til modellforsøk. Videre skal kommuner, aktuelle organisasjoner og institusjoner kunne søke midler til utvikling av ulike prosjekter. Bruken av midlene skal evalueres.

Resultatmål for 2010

- Ulike modeller for en helhetlig skoledag med god sammenheng mellom skole og skolefritidsordning er prøvd ut og det er igangsatt evaluering av modellene.
- Det er tilrettelagt og spredd erfaring og kunnskap fra leksehjelpprosjektet.
- Evaluering av 8 timer leksehjelp 1.-4. trinn er igangsatt innen 1. august 2010. Føringer for oppdraget sendes i eget oppdragsbrev.
- Idé- og ressursbanken for fysisk aktivitet er oppdatert og i bruk.
- Det er igangsatt modellforsøk for samarbeid mellom kulturskoler, skoler og SFO og det er igangsatt utviklingsprosjekter knyttet til midlene fra Kulturløftet II. Nærmere føringer vil bli gitt i eget oppdragsbrev.

Styringsparametre

- Kvantitative mål for skolenes bruk av idé- og ressursbank for fysisk aktivitet.
- Arrangerte regionale samlinger om gjennomføring av og erfaringer fra arbeidet med tid til fysisk aktivitet, leksehjelp, *Bedre læringsmiljø* og utvikling mot helhetlig skoledag.

1.2.2 Læringsmiljø

Rolle og ansvar

Direktoratet har ansvaret for nasjonale tiltak som skal bidra til et inkluderende og godt fysisk og psykososialt lærings- og oppvekstmiljø. Dette omfatter tiltak for å fremme læring, helse og trivsel, og forebygge mobbing, vold, rasisme og annen problematferd i skolen. Det skal legges til rette for et langsiktig og systematisk arbeid og reell medvirkning fra elever, foresatte, nærmiljø og arbeidsliv.

Direktoratet har ansvar for å følge opp og videreutvikle innsatsen *Bedre læringsmiljø*. Dette innebærer at direktoratet skal gi skoleeiere og skoleledere veiledning i regelverket, og om praktisk arbeid med elevenes læringsmiljø. Videre skal direktoratet tildele midler til tiltak med dokumentert positiv effekt for læringsmiljø og mot mobbing og diskriminering.

Direktoratet skal ivareta prinsippet om universell utforming for å styrke utvikling og bruk av løsninger med gode funksjonelle kvaliteter for alle brukere, uansett funksjonsevne. Direktoratet er ansvarlig for oppfølging av Rådgivningstjenesten for skoleanlegg.

Resultatmål for 2010

- *Bedre læringsmiljø* er den nasjonale hovedstrategien for skolenes arbeid med læringsmiljøet.
- *Bedre læringsmiljø* er videreutviklet i samråd med brukere.
- Det er utviklet tiltak for å bidra til skoler og skoleeiere som skårer lavt på mestrings- og trivselsindikatorerne i elevundersøkelsen tar i bruk *Bedre læringsmiljø*.
- Antallet skoler som tar i bruk arbeidsmåter og tiltak som nå tilbys gjennom *Bedre læringsmiljø* er økt.
- Resultatene fra Elevundersøkelsen om situasjonen for elever som opplever mobbing er fulgt opp, jf. oppdragsbrev 40-09.
- Det er igangsatt en evaluering av *Bedre læringsmiljø*.
- Direktoratet skal i samarbeid med Politidirektoratet ha oppsummert og vurdert skolenes erfaringer med politiets informasjonstiltak knyttet til alvorlige skolehendelser.
- Direktoratet skal, med utgangspunkt i fylkesmennenes lokale kjennskap til problemstillingen, innen første halvdel 2010, ha utredet typiske kjennetegn ved enkeltsaker knyttet til skolenes psykososiale miljø (mobbing). Utredningen bør også baseres på andre kilder, som forskning og statistikk. Utredningen bør vurdere tiltak på lokalt og sentralt nivå.

Styringsparameter

- Arrangerte regionale konferanser for å spre kunnskap om suksesskriterier for godt læringsmiljøarbeid.
- Antall skoler som tar i bruk arbeidsmåter og tiltak som tilbys gjennom *Bedre læringsmiljø*.
- I hvilken grad skoler som bruker elementene i *Bedre læringsmiljø* opplever innholdet i satsingen som nyttig i arbeidet for et godt læringsmiljø.
- Kvantitative mål for skolenes bruk av og kjennskap til av *Bedre læringsmiljø*.

1.2.3 Grunnopplæring for voksne

Rolle og ansvar

Direktoratet skal videreføre satsingen på grunnopplæring for voksne etter kapittel 4A i opplæringsloven. Direktoratet skal se dette feltet i sammenheng med strategier og utviklingstiltak som skal fremme kvalitet i grunnopplæringen generelt. Direktoratet skal arbeide for å bedre forståelsen for voksnes rett til grunnopplæring, herunder rett til realkompetansevurdering, og styrke tilsynet på dette området. Direktoratet har ansvar for at det foreligger statistikk, dokumentasjon og analyse på voksenfeltet som er relevant og av god kvalitet. Direktoratet skal i 2010 ha et særskilt ansvar for oppfølging av enkelte av tiltakene i St.meld. nr. 44 (2008–2009) *Utdanningslinja* som er rettet mot voksne, herunder informasjon rettet mot målgruppen.

Resultatmål for 2010

- Regelverkskompetansen om grunnopplæring for voksne hos Fylkesmannsembetene er styrket slik at de er bedre i stand til å veilede kommuner og fylkeskommuner.
- Kommuner og fylkeskommuner er bedre kjent med hvordan grunnopplæring for voksne kan tilpasses innenfor rammen av læreplanene og med gode modeller for fleksibel grunnopplæring for voksne.
- Flere voksne i målgruppen er blitt bedre kjent med rettigheter og muligheter for formell grunnopplæring, og slik sett bidra til at flere benytter seg av retten, jf St.meld. nr. 44.
- Det er innen 1. april utarbeidet en samlet plan for hvordan direktoratet i tiden framover skal arbeide med å styrke regelverkskompetansen hos skoleeier og øke kunnskapen om rettighetene i målgruppen for grunnopplæring for voksne.
- Direktoratet har – med utgangspunkt i sitt ansvar for grunnopplæring for voksne – bidratt til Vox' utredning og rapport om hindre for en mer enhetlig og brukerorientert realkompetansevurdering av voksne, og fulgt opp denne på direktoratets ansvarsområder.
- Flere voksne arbeidssøkere som ikke har fullført videregående opplæring, har gjennom en forsøksordning med samarbeid mellom noen utvalgte fylkeskommuner og NAV, fått tilbud om slik opplæring innenfor gjeldende læreplaner og dagens regelverk, jf. eget oppdragsbrev.

Styringsparametere

- Skriftlig informasjon som er gitt til kommunene om regelverket for grunnskoleopplæring for voksne i opplæringsloven kapittel 4A med tilhørende forskrifter, herunder om retten til opplæring i grunnleggende ferdigheter, jf departementets omtale av gjeldende rett i St.meld. nr. 44.
- Regionale konferanser om regelverket i opplæringslovens kapittel 4A som er avholdt.
- Avholdt tilsyn med regelverket i opplæringslovens kapittel 4A.
- Andelen av de voksne som er i videregående opplæring og som har blitt realkompetansevurdert.
- Antallet voksne arbeidssøkere som er omfattet av forsøksordningen med samarbeid mellom noen utvalgte fylkeskommuner og NAV.

1.2.4 Læreplaner og struktur

Rolle og ansvar

Direktoratet skal forvalte læreplanverket, utvikle læreplaner, og fastsette læreplaner når det følger av særskilt delegering fra departementet. Direktoratet skal produsere, distribuere og informere om fastsatte læreplaner og vedlikeholde og videreutvikle læreplandatabasen Grep.

Utdanningsdirektoratet skal sørge for at de ordningene for fleksibilitet for den enkelte elev som er innført gjennom Kunnskapsløftet blir bedre kjent og utnyttet.

Direktoratet har på oppdrag av departementet ansvar for å utvikle og justere læreplaner fastsatt av departementet samt for å iverksette og gjennomføre forsøks- og utviklingsarbeid knyttet til læreplanene. Direktoratet skal i 2010 foreslå eventuelle justeringer til læreplanene i fellesfagene i videregående opplæring for å sikre at de gir rom for relevant og tilpasset opplæring i samtlige utdanningsprogram.

Direktoratet har ansvaret for oppfølgingen av flere av tiltakene i den nye handlingsplanen for entreprenørskap *Entreprenørskap i utdanningen – fra grunnskole til høyere utdanning 2009-2014* slik det står beskrevet i handlingsplanen, jf eget oppdragsbrev som vil komme.

Resultatmål for 2010

- Direktoratet skal i løpet av høsten 2010 ha satt i gang et to-årig forsøk med et felles fremmedspråkfag på 6.-7. årstrinn etter egen forsøkslæreplan. Frist for forslag til læreplan er 5. januar 2010. Oppdragsbrev sendes ultimo 2009.
- Veiledninger til læreplaner i naturfag, samfunnsfag, mat og helse, engelsk, samisk 1, samisk 2, finsk, fremmedspråk, grunnleggende norsk for språklige minoriteter og morsmål for språklige minoriteter er publisert på www.skolenettet.no/veiledninger innen 10. august 2010, jf. oppdragsbrev 50-08.
- Direktoratet skal kartlegge sektorens bruk av og erfaringer med veiledninger til læreplaner i fag og veiledningen om lokalt arbeid med læreplanene.
- Entreprenørskap inngår i veiledningen til læreplaner.
- Forslag til eventuelle justeringer i læreplaner i fellesfagene er sendt departementet innen 15. februar 2010, jf. oppdragsbrev 22-09.
- Vurdering av satsing på lesing og råd om en framtidig helhetlig og langsiktig lesesatsing er sendt departementet innen 1. mars 2010. Oppdragsbrev sendes ultimo 2009.
- Direktoratet har utarbeidet et utkast til forsøkslæreplan for det nye arbeidslivsfaget på ungdomstrinnet. I tillegg er det utarbeidet en veileder for arbeidet med dette faget, jf. oppdragsbrev 26-09.
- Direktoratet skal vurdere og gi råd om privatistordningen for fremmedspråk det ikke blir gitt opplæring i, jf. oppdragsbrev 39-09.
- Det er utarbeidet og sendt på høring et forslag til endring av forskrift til opplæringsloven § 1-14 slik at muligheten for grunnskoleelever til å ta fag i videregående opplæring utvides til å gjelde generelt i tråd med St.meld. nr. 44 (2008-2009) punkt 2.3.4.
- Fleksible ordninger for opplæringen er bedre kjent og utnyttet.
- Det er utarbeidet veiledningsmateriell som inneholder eksempler på hvordan omdisponering av inntil 25 prosent av timene kan skje.

- Det er utarbeidet eksempler på og informasjon om ordningen med å ta fag fra videregående opplæring.
- Det er foretatt en kartlegging av faget Utdanningsvalg for å finne ut hvordan faget fungerer i forhold til formålet med faget.
- Det er igangsatt utvikling av en ramme for et nasjonalt kvalitetssystem i fag- og yrkesopplæringen i samarbeid med partene i arbeidslivet og i henhold til EUs anbefalinger.

1.2.5 Kompetanseutvikling

Rolle og ansvar

Direktoratet skal følge opp regjeringens satsing på videreutdanning i strategien *Kompetanse for kvalitet* og forvalte de midlene som er avsatt til formålet. Direktoratet skal blant annet ivareta det nasjonale samarbeidet med partene slik som rollene er definert i strategidokumentet.

Direktoratet skal sørge for god informasjon om studietilbudene i strategien og motivere skoleeiere til deltakelse. Regionaliseringen innen lærerutdanningen bør følges opp for å etablere et fleksibelt system bygd på samarbeid mellom tilbyderne.

Direktoratet skal påse at de avsatte midlene dekker utgifter til utvikling av studietilbud, finansiering av studieplasser og utgifter til vikarer til de skoleeierne som får tildelt studieplasser. Direktoratet skal i samarbeid med departementet og partene vurdere kvaliteten på studiene som tilbys fra universitets- og høyskoleinstitusjonene som grunnlag for å videreutvikle kvaliteten på tilbudene.

Direktoratet skal i tillegg forvalte midler til etterutdanning innenfor prioriterte områder for lærere, rådgivere og innenfor fag- og yrkesopplæringen og til veiledning av nyutdannede lærere, herunder mentorutdanning.

Direktoratet skal videreføre arbeidet med rektorutdanning, utvide tilbudet og tildele midler til institusjoner som får ansvar for rektorutdanningen.

Resultatmål for 2010

- 2500 lærere skal delta i videreutdanning høsten 2010.
- Det er satt i gang nødvendige rapporteringer, evalueringer og kompetansekartlegginger for å følge arbeidet med videreutdanning.
- I samarbeid med partene som har skrevet under strategien, er det foretatt nødvendige justeringer av ”*Kompetanse for kvalitet. Strategi for videreutdanning*”, og foreslått eventuelle endringer i strategien for KD.
- I samarbeid med departementet og partene har direktoratet vurdert kvaliteten på studiene som tilbys fra universitets- og høyskoleinstitusjonene.
- Det er gjennomført skolelederutdanning, og det er etablert et evalueringsopplegg for skolelederutdanningen.
- Det er utarbeidet forslag til et langsiktig program for satsing på bedre ledelse i utdanningssektoren.
- 500 begynner på rektorutdanning høsten 2010.
- Rektorutdanningen er i henhold til kravspesifikasjonen.

- Det er innen 1.april 2010 utviklet rammer for utdanning av mentorer som skal veilede nyutdannede lærere.
- Det er fra høsten 2010 igangsatt mentorutdanning i alle lærerutdanningsregioner som videreutdanning for lærere med omfang inntil 30 studiepoeng.
- Det er gjennomført etterutdanning innen feltene vurdering, leseopplæring, regneopplæring og rådgivning samt etterutdanning i fag- og yrkesopplæringen.

Styringsparametre

- Antall lærere og rådgivere som gjennomfører etterutdanning på de prioriterte områdene og hvor mange som har benyttet tilbudene som er utviklet med statlige midler.
- Antall yrkesfaglærere, faglige ledere/instruktører og klage- og prøvenemndsmedlemmer som gjennomfører etterutdanning og hvor mange som har benyttet det statlig utviklede etterutdanningsmateriellet.
- Tall på deltakelse i ulike videre- og etterutdanningstilbud.
- Analyse av behov for kompetanseutvikling i sektoren.
- Antall søkere og antall som har påbegynt rektorutdanningen.

1.2.6 Støtte og veiledning til skoler og skoleeiere

Rolle og ansvar

Det er behov for mer støtte og veiledning til skoler og skoleeiere, jf. St.meld. nr. 31 (2007-2008) *Kvalitet i skolen*. Det er særlig behov for mer veiledning i hvordan godt utviklingsarbeid kan drives lokalt. Direktoratet har ansvar for å gjennomføre tiltak som kan støtte skoler og skoleeiere i arbeidet med vurdering og kvalitetsutvikling av opplæringen. Se også veiledning om regelverket, punkt 1.4.1.

Resultatmål for 2010

- Utprøving av veilederkorps i Vest-Agder og Hordaland er gjennomført.
- Veilederkorpstjenesten er videreutviklet, blant annet basert på erfaringer fra prøveprosjektet i Vest-Agder og Hordaland og Kunnskapsløftet – Fra ord til handling.
- En utvidelse av veilederkorpstilbudet fra 2011 er planlagt og forberedt, slik at tilbudet kan bli landsdekkende i løpet av en toårsperiode.
- Det er utviklet kompetanseopplegg for veiledere.
- Kunnskap og verktøy som er utviklet for å støtte og veilede skoler og skoleeiere er evaluert, videreformidlet til og gjort tilgjengelig for skoler og skoleeiere.
- Prosjektet Kunnskapsløftet – Fra ord til handling er avsluttet og erfaringer er oppsummert.

Styringsparametre

- Dokumenterte erfaringer fra prøveprosjektet knyttet til veilederkorps.
- Beskrivelse av veiledningstjenesten, dvs. veiledningsprosessen (faser), rolle- og ansvarsfordeling og hvilke metoder og verktøy som skal benyttes.
- En ordning for utvelgelse av skoler og skoleeiere som skal tilbys veiledning er utformet.
- En opptrappingsplan for perioden 2011-2013 er utarbeidet.

- Et tilstrekkelig antall veiledere er skolerte og forberedte til å kunne fungere som veiledere fra 2011.
- Det er etablert en ressursgruppe for veiledningstjenesten.
- Antall skoler som bruker tilgjengelig verktøy.

1.2.7 Rådgivning og oppfølgingstjeneste

Direktoratet har ansvar for å arbeide med og følge opp tiltak som kan heve kvaliteten både i utdannings- og yrkesrådgivningen og den sosialpedagogiske rådgivningen. Direktoratet har ansvar for å etablere gode systemer for overføring av relevant informasjon om elevene mellom grunnskolen og videregående skole. Direktoratet skal gjennomføre den påbegynte kartlegging og evaluering av den sosialpedagogiske rådgivningen, utdannings- og yrkesrådgivningen og Oppfølgingstjenesten.

Direktoratet skal, sammen med departementet, samarbeide med representanter fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Arbeids- og velferdsdirektoratet om utvikling av den fylkeskommunale Oppfølgingstjenesten og ungdomsgarantien (16-19 år) som er pålagt NAV. Fylkenes rapporteringer om status med hensyn til Oppfølgingstjenestens målgruppe er mangelfull. Direktoratet skal vurdere om fylkene oppfyller forskriftene til Oppfølgingstjenesten § 3-6 i Opplæringsloven.

Direktoratet skal tildele midler til de fylkesvise Partnerskap for karriereveiledning. Målet for *Partnerskap for karriereveiledning* er å utvikle et forpliktende partnerskap for koordinering og samarbeid om karriereveiledning i et livslangt perspektiv i hvert fylke, forankret i fylkeskommunen.

Resultatmål for 2010

- Direktoratet kommer med anbefalinger om veien videre i arbeidet med å kvalitetsheve rådgivingen ved skolene og Oppfølgingstjenesten.
- Direktoratet skal gjennom informasjonstiltak og andre tiltak legge til rette for at fylkeskommunene oppfyller forskriftenes krav til Oppfølgingstjenesten.
- Direktoratet skal gjennom informasjonstiltak og andre tiltak legge til rette for at fylkeskommunene tilrettelegger for at flere elever med særskilte opplæringsbehov benytter seg av differensierte opplærings- og kompetanseløp.
- Direktoratet skal vurdere erfaringer fra arbeidet med de fylkesvise Partnerskap for karriereveiledning.

Styringsparametere

- Resultatrapport fra evalueringen av rådgivingen ved skolene og Oppfølgingstjenesten.
- Bedre kvalitet på rapporteringer fra fylkene om målgruppen til OT.
- Fylkene benytter seg av differensierte opplærings- og kompetanseløp jf. målsettingen for praksisveien og St.meld. nr. 44 (2008-2009) *Utdanningslinja*.

1.2.8 Internasjonalt arbeid

Rolle og ansvar

Direktoratet skal bistå departementet med å følge opp at det er god sammenheng i det internasjonale arbeidet innenfor grunnopplæringen. Direktoratet skal videre vurdere og

foreslå hvordan den internasjonale aktiviteten kan bidra til å utvikle den nasjonale utdanningspolitikken.

Direktoratet skal i samarbeid med departementet forberede departementets deltakelse og egen representasjon på internasjonalt plan på en rekke områder: representasjon og samarbeidsprosjekter knyttet til EU, Europarådet, Nordisk ministerråd, FN - herunder UNESCO, OECD og andre organer og organisasjoner. Oppgaven innebærer blant annet å være i dialog med departementet og nasjonale operatører for utdanningsprogrammer og mobilitets-, utvekslings- og dokumentasjonsordninger.

Direktoratet skal også følge opp bilaterale avtaler og informere om internasjonale programmer og tiltak som Norge deltar i, blant annet i tilknytning til EØS-avtalen. Direktoratet har ansvar for å følge opp tiltakene i Nordområdestrategien på grunnopplæringsområdet. Direktoratet skal bidra med å følge opp EUs utdanningspolitiske arbeid, herunder Europass og EUs Program for livslang læring 2007-2013. Direktoratet skal følge opp internasjonalt samarbeid innenfor fag- og yrkesopplæringen og skal være nasjonalt kontaktpunkt for Cedefop ReferNet. I forbindelse med arbeidet med et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, skal direktoratet gjennomføre konferanse(r) knyttet til høringen om innholdet i læringsutbyttebeskrivelser for fag- og yrkesopplæringen.

Når det gjelder EUs arbeid med ECVET og EQARF, skal disse redskapene lanseres i november 2009. Hvordan direktoratet skal bidra til utviklingen av en eventuell innføring av ECVET OG EQARF nasjonalt, vil det eventuelt bli gitt oppdrag om.

Resultatmål for 2010

- Europass fagbeskrivelser på norsk og engelsk i alle lærefag i henhold til gjeldende tilbudsstruktur er oppdatert.
- Nasjonal policy rapport for fag- og yrkesopplæringen er levert Cedefop ReferNet

1.3 Kvalitetsvurdering, dokumentasjon og analyse

Direktoratet har ansvar for at det foreligger relevant kunnskap av høy kvalitet om grunnopplæringen. For å ivareta ansvaret har direktoratet fått delegert oppgaver knyttet til produksjon, bestilling, oppfølging og formidling av kunnskap om grunnopplæringen innen rammen av nasjonalt kvalitetsvurderingssystem. Systemet består av følgende elementer: internasjonale undersøkelser, et sammenhengende nasjonalt prøve- og vurderingssystem, brukerundersøkelser, nasjonal utdanningsstatistikk, statlig tilsyn, forskning og evaluering. Tilsyn, eksamen, prøver og vitnemål er omtalt under punkt 1.3.

Departementet styrer gjennom overordnede føringer og resultatmål knyttet til produksjon, bestilling, oppfølging og formidling for alle områder av nasjonalt kvalitetsvurderingssystem. Når det gjelder formidling både til sektoren og departementet, er nettstedet Skoleporten.no et sentralt verktøy for direktoratet. I tillegg har departementet i mange sammenhenger behov for orienteringsnotater og arenaer for dialog om forskjellige problemstillinger for alle områdene av nasjonalt kvalitetsvurderingssystem.

Direktoratet skal utarbeide et helhetlig kvalitetsvurderingssystem for fag- og yrkesopplæringen, jf. St.meld. nr. 44 (2008-2009). Direktoratet vil få eget oppdragsbrev.

1.3.1 Faste undersøkelser

Rolle og ansvar

Direktoratet skal i samråd med departementet bidra til gjennomføringen av internasjonale undersøkelser og initiere forskning basert på resultatene av disse. Direktoratet skal også utvikle og gjennomføre nasjonale prøver etter det fastsatte rammeverket, videreutvikle prøve- og kartleggingsmateriellet og videreutvikle og følge opp Elevundersøkelsen og de øvrige brukerundersøkelsene rettet mot foreldre, lærere, instruktører og lærlinger.

Direktoratet skal prioritere tiltak for å øke sektorens anvendelse av informasjon fra nasjonalt kvalitetsvurderingssystem i arbeidet med kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling på lokalt nivå.

Resultatmål for 2010

- Økt bruk av de frivillige brukerundersøkelsene.
- Skoleeiers bruk av informasjon fra nettstedet Skoleporten.no har økt.
- Verktøy for utarbeiding av kommunale kvalitetsrapporter er utviklet og det er gjennomført kartlegging av kommunenes bruk av rapportene.
- Nye kartleggingsprøver er utarbeidet og gjennomført i henhold til planer.
- Nye prøver er videreutviklet som del av systematisk arbeid med kartlegging og dokumentasjon av kvalitet på opplæringen.
- Det er gjennomført utvalgsundersøkelse knyttet til de nasjonale prøvene i 2010.
- Det skal legges til rette for måling av trend på nasjonale prøver i engelsk og regning ved utforming og utvalg av oppgaver høsten 2010.

Styringsparametre

- Svarprosenten på brukerundersøkelsene, spesielt lærlingundersøkelsen.
- Antall påloggede brukere på Skoleporten.no.
- Antall brukere av Ståstedsanalysen.

1.3.2 Statistikkgrunnlag og indikatorutvikling

Rolle og ansvar

Direktoratet har fått delegert oppgaver knyttet til produksjon, bestilling, praktisk oppfølging, analyse og formidling av utdanningsstatistikk. Direktoratet har ansvar for utvikling og oppfølging av grunnskolens informasjonssystem (GSI), statistikk om videregående opplæring og voksne med rett til grunnopplæring (VIGO) og nasjonal vitnemålsdatabase (NVB). Ansvaret deles med SSB og forskjellige representanter for sektoren. I tillegg har direktoratet ansvaret for prøveadministrasjonssystemet (PAS). Videre skal direktoratet rapportere nasjonal utdanningsstatistikk og styringsinformasjon til forskjellige internasjonale organisasjoner, herunder OECD og EU (Eurydice).

Direktoratet skal sørge for at relevante representanter for sektoren trekkes med i utviklingen av statistikkgrunnlaget for grunnopplæringen.

I arbeidet med politikktutvikling har departementet behov for gode fortolkninger av nasjonal utdanningsstatistikk. Direktoratet har derfor ansvar for å orientere departementet om offentliggjøring av nasjonal utdanningsstatistikk og vurdere eventuelle implikasjoner for politikktutviklingen. I tilfeller direktoratet har tilgang på statistikken før offentliggjøring,

skal orienteringsnotat med sperrefrist sendes departementet i forkant av offentliggjøring. I tilfeller direktoratet får tilgang på statistikken samtidig med offentliggjøringen, skal orienteringsnotat sendes departementet så raskt som mulig samme dag. Både departement og direktorat har selvstendig tolkningsansvar for nasjonal utdanningsstatistikk.

Resultatmål for 2010

- Kvaliteten på nasjonal utdanningsstatistikk om gjennomføring, fagvalg og tildeling av lærlingplass i videregående opplæring er styrket og departementet er informert om hovedtrekk og utviklingstrender. I tillegg er kvaliteten på statistikk om voksne i videregående opplæring forbedret.
- Kvalitet og omfang av statistikk om minoritetsspråklige elever, lærlinger, deltakere i voksenopplæring og asylsøkere er økt.
- Indikatorene i Skoleporten.no er videreutviklet i tråd med anbefalingene fra samordningsutvalget for styringsinformasjon i videregående opplæring.
- Direktoratet har vært med i arbeidsgruppen som arbeider med barnebarometer.
- Det foreligger en jevnlig oppdatert årsoversikt over tidspunkter for offentliggjøring av ny utdanningsstatistikk.
- Det er etablert gode informasjonsrutiner til departementet ved endringer av indikatorer basert på nasjonal utdanningsstatistikk og det er lagt til rette for arenaer for dialog om departementets behov for indikatorer i den forbindelse.
- Dataleveransene av statistikk og styringsinformasjon fra Norge til OECD/NESLI og EU/Eurydice er forbedret.

1.3.3 Individuell vurdering

Rolle og ansvar

Direktoratet skal videreutvikle et helhetlig system for individuell vurdering som et ledd i arbeidet med kvalitetsutvikling i skolen. Det skal legges vekt på tiltak som styrker læringsfremmende og rettfærdig undervis- og sluttvurdering.

Resultatmål for 2010

- Direktoratet har igangsatt utviklingsarbeid som oppfølging av *Bedre vurderingspraksis*
- Direktoratet har tilrettelagt for og påbegynt en utprøving av nye vurderings- og eksamensformer, jf. oppdragsbrev 27-09.
- Kjennetegn for måloppnåelse er inkludert i veiledninger til læreplaner for fag.
- Direktoratet har arrangert en internasjonal vurderingskonferanse.
- Skolenes/lærernes og bedriftenes/instruktørens vurderingskompetanse er styrket, jf også oppdragsbrev nr. 58-08.

1.3.4 Forskning og evaluering

Rolle og ansvar

Direktoratet har fått delegert oppgaver knyttet til bestilling, praktisk oppfølging, analyse og formidling av relevant forskning om og evaluering av grunnopplæringen. I evalueringen av Kunnskapsløftet er direktoratet delegert det totale ansvaret for bestilling, oppfølging og formidling. Når det gjelder forskning og evaluering utenfor rammen av evalueringen av Kunnskapsløftet, utarbeides det en årsplan i samarbeid med departementet som grunnlag for årlige prioriteringer av bestillinger av forskningsoppdrag. Departementet kan i løpet av året

også gi oppdrag om bestilling av forskning gjennom oppdragsbrev. Departement og direktorat skal gjensidig informere hverandre om bestillinger av forskningsoppdrag og evalueringer.

I arbeidet med politikktutviklingen har departementet behov for gode fortolkninger av forskning og evalueringer. Direktoratet har derfor ansvar for å orientere departementet om nye forsknings- og evalueringsrapporter i god tid før offentliggjøring og vurdere eventuelle implikasjoner for politikktutviklingen. Både departement og direktorat har selvstendig tolkningsansvar for forskning og evalueringer av grunnopplæringen. Samtidig skal det legges til rette for arenaer for dialog om implikasjonene av forskning og evalueringer for politikktutviklingen.

Resultatmål for 2010

- Det er utarbeidet en oversikt over forskningsrapporter og evalueringer der direktoratet er oppdragsgiver.
- Sammendrag og vurderinger av nye forsknings- og evalueringsrapporter er som hovedregel oversendt departementet 1 uke før offentliggjøring.
- Rapporter fra evaluering av kunnskapsløftet foreligger i tråd med bestillingene
- Årsplan for forskningsoppdrag er oppdatert i samarbeid mellom direktoratet og departementet og foreligger i løpet av januar 2010.

1.4 Forvaltning

Direktoratet har ansvar for en rekke forvaltningsfunksjoner som må ivaretas innen regelverkets rammer og slik at det gir grunnlag for tillit og legitimitet. Også gjennom utførelse av forvaltningsoppgaver skal direktoratet bidra til kvalitetsutvikling i og kvalitetsvurdering av grunnopplæringen.

1.4.1 Regelverk, tolkning, veiledning og tilsyn

Rolle og ansvar

Direktoratet er tillagt oppgaven med å tolke opplæringsloven, privatskoleloven, folkehøyskoleloven og voksenopplæringsloven kap. 4 med tilhørende forskrifter, ved behov for avklaring på nasjonalt nivå.

Direktoratet skal sørge for god veiledning om regelverket. Fylkesmannen skal trekkes inn i dette arbeidet. Videre skal direktoratet sørge for informasjon om og oppfølging av regelverksendringer i grunnopplæringen.

Direktoratet skal etter behov bistå departementet med å utarbeide lovproposisjoner og vurdere behov for og utarbeide forslag til forskrifter med hjemmel i opplæringsloven, privatskoleloven, voksenopplæringsloven kap. 4 *Diverse skoler* og folkehøyskoleloven. Forskriftene fastsettes av departementet, med mindre noe annet er særskilt bestemt.

Direktoratet har den overordnede nasjonale, faglige myndigheten for tilsynsarbeid som følger av opplæringsloven og privatskoleloven. Det er fylkesmannen som gjennomfører tilsyn med opplæringsloven. Direktoratet skal behandle kommunale og fylkeskommunale klager på fylkesmannens pålegg om retting, jf. opplæringsloven § 14-1 tredje ledd og kommuneloven § 60d. Direktoratet skal foreslå områder for felles nasjonalt tilsyn for

departementet. Direktoratet må sikre at tilsyn og veiledning utvikles i samsvar med føringer i St. meld. nr. 31 (2007-2008) *Kvalitet i skolen*, pkt. 4.5.8.

Resultatmål for 2010

- Resultater fra tidligere nasjonale tilsyn er fulgt opp. Direktoratet skal legge til rette for at resultater fra tilsyn gir god læringseffekt som sikrer at regelverket oppfylles, herunder at avvik lukkes.
- Det nasjonale tilsynet av elevenes psykososiale skolemiljø som er fastsatt for 2010 og 2011 er påbegynt.
- Det samiske tilsynet som ble startet opp i 2009 er fulgt opp og tilsynet er videreført.
- Det er gjennomført tilsyn med regelverket i opplæringslovens kapittel 4A.
- Det er utviklet en styringsmodell (herunder også styringshjul) for tilsynet som bidrar til utvelgelse av objekt og tema for tilsyn basert på risiko, vesentlighet, akseptabel dekningsgrad og effektiv ressursbruk.
- Det er etablert et system som sikrer at det praktiske tilsynsarbeidet så langt det er hensiktsmessig blir koordinert med sikte på likebehandling, treffsikker metodebruk og rettsikkerhet.
- Det er utviklet en forvaltningsmodell for privatskoletilsynet med et system for risikovurdering, prioritering, gjennomføring og oppfølging av tilsyn.
- Utvikle varierte metoder/teknikker for tilsyn tilpasset ulike behov og forutsetninger.
- Forholdet mellom tilsyn og veiledning er utviklet med henblikk på størst mulig effekt på regelverksetterlevelsen i hele landet.
- Direktoratet har bidratt til at tilsynet har nødvendig kompetanse.

1.4.2 Private skoler

Rolle og ansvar

Direktoratet er delegert myndighet til å godkjenne private skoler med rett til statstilskudd etter privatskoleloven § 2-1 og private skoler uten rett til statstilskudd etter opplæringsloven §§ 2-12 og 3-11.

Direktoratet skal ha et system for saksbehandling av søknader om godkjenning av nye skoler og driftsendringer etter privatskoleloven og opplæringsloven. Dette systemet skal sikre at søknader og eventuelle påfølgende klager blir behandlet innen rimelig tid og med god kvalitet i henhold til reglene om saksbehandling i forvaltningsloven. Søknader om godkjenning av nye private skoler og driftsendringer etter privatskoleloven som har kommet til direktoratet innen søknadsfristen 1. april, skal innen ett år etter søknadsfristens utløp ha fått vedtak i saken. Systemet skal også sikre at direktoratet til enhver tid har en tilfredsstillende oversikt over denne delen av sektoren. På bakgrunn av denne oversikten skal direktoratet gi eventuelle innspill til departementet om felter med behov for endringer i/presisering av regelverket.

Resultatmål for 2010

- Søknader om godkjenning av nye private skoler og driftsendringer etter privatskoleloven som var kommet innen 1. april 2009 er behandlet innen 1. april 2010.

Styringsparametre

- Andel søknader som har fått vedtak i saken innen fristen 1. april 2010.

1.4.3 Embetsstyring

Rolle og ansvar

Direktoratet er tillagt embetsstyringen av fylkesmannsembetene på utdanningsområdet. Direktoratet skal holde jevnlig kontakt med fylkesmannsembetenes utdanningsavdelinger og Sametingets avdeling for opplæring, språk og kultur, blant annet gjennom kontaktmøter. Departementet inviteres til disse møtene. Direktoratet foreslår for departementet hvilken oppgaveprioritering Fylkesmannen bør ha på utdanningsområdet kommende år.

Direktoratet bes gjøre fylkesmennene oppmerksom på at fylkeskommunene overtar finansieringsansvaret for fagskoleutdanningene fra og med 1. januar 2010.

Fornyings- og kirkedepartementet har hovedansvaret for embetsstyringen av Fylkesmannen og leder Departementenes fylkesmannsutvalg (DFU). Direktoratet deltar sammen med Kunnskapsdepartementet i DFUs saksbehandlergruppe. Styringsdialogen med Fylkesmannen på utdanningsområdet omfatter tre årlige styringsskriv:

- Fornyings- og kirkedepartementets tildelingsbrev med driftsmidler over kap. 1510/4510. Her bidrar direktoratet med tekst på utdanningsområdet.
- Det elektroniske embetsoppdraget, som er en database der alle Fylkesmannens oppgaver er nærmere spesifisert, inkludert resultatkrav. Direktoratet bidrar med tekst og eventuell oppdatering i løpet av året. Databasen finnes på www.fm-nett.no under menypunktet ”Embetsoppdrag”.
- Direktoratets eget fullmaktsbrev til Fylkesmannen der eventuelle midler over KDs budsjettkapitler stilles til disposisjon for Fylkesmannen. Dette skal kun omfatte midler for tidsavgrensede oppgaver, jf. Fornyings- og kirkedepartementet s retningslinjer for finansieringen av Fylkesmannen, august 2009.

Fylkesmannens årsrapport sendes til Fornyings- og kirkedepartementet innen 28. februar, og direktoratet får kopi til bruk i embetsstyringen. Direktoratet oppsummerer Fylkesmannens årsrapportering på utdanningsområdet og sender denne til departementet innen 1. mai. Det skal legges hovedvekt på oppsummering av Fylkesmannens generelle tilsyn med sektoren.

1.4.4 Etatsstyring

Direktoratet har etatsstyringsansvar for statlige skoler som gir opplæring etter opplæringsloven, det vil si Sameskolen i Midt-Norge i Hattfjelldal og Samisk videregående skole i Karasjok og Samisk videregående skole og reindriftsskole i Kautokeino og for Statped. Etatsstyringsansvaret innebærer å:

- legge opp etatsstyringen i henhold til økonomiregelverket
- angi mål- og resultatkrav for den enkelte virksomhet, stille midler til disposisjon, angi rapporteringskrav og følge opp virksomhetene
- bidra til å utvikle underliggende virksomheter i tråd med politiske føringer, administrative vedtak og brukernes behov
- angi prioritering av underliggende virksomheters oppgaver
- vidererapportere og gi vurdering av virksomhetene i årsrapporten til departementet

Direktoratet skal i 2010 blant annet bistå departementet med en eventuell vurdering av tilbudet ved de samiske internatskolene.

Direktoratet skal påse at Statped i 2010 arbeider etter følgende resultatmål:

- gi spesialpedagogiske tjenester av god kvalitet til rett tid på individ- og systemnivå, særlig på områder der det ikke kan forventes at kommunene har kompetanse
- sikre skole- og miljøtilbud for hørselshemmede elever i grunnskole og videregående opplæring, og etter avtale med oppdragsgiver.
- sørge for mest mulig lik tilgang på tjenester i alle landsdeler
- utvikle høy spesialpedagogisk kompetanse og formidle dokumentert kunnskap

Direktoratet skal fremskaffe dokumentasjon av resultater på følgende styringsparametre:

- barnehageeiers og skoleeiers grad av tilfredshet med tjenesteytingen
- brukernes (foreldres/foresattes) grad av tilfredshet med tjenesteytingen
- antall søknader om opplæring ved kompetansesentrene for hørselshemmede. Antall søknader som innvilges og avslås og begrunnelse for dette
- hvordan Statped har bidratt til å sikre opplæringstilbud for hørselshemmede elever som får sin opplæring lokalt
- geografisk fordeling av ressurser og forklaring på evt. skjevheter
- geografisk fordeling av barnehage-/skoleeieres og brukeres tilfredshet med tjenesteytingen (jf. første og andre indikator)
- kompetansenivå, kompetansekrav og kompetanseutviklingstiltak i Statped
- publikasjoner, bidrag på kurs og konferanser, FoU-prosjekter

I tillegg til de tiltak som treffes for å nå de ovennevnte målene, skal direktoratet se til at følgende konkrete tiltak, faste oppgaver og samarbeidsoppgaver gjennomføres av Statped:

- bidrar til oppfølgingen av NOU 2009:18 *Rett til læring*
- videreføre arbeidet med å fremme tidlig språkutvikling for barn som har forsinket eller avvikende språkutvikling
- videreføre nasjonalt opplæringsprogram i tegnspråk for foreldre og nettverksopplæring
- utvikle, produsere og distribuere særskilt tilrettelagte læremidler
- følge opp samarbeidsavtaler med universiteter og høyskoler om praksisrettet FoU-arbeid
- delta i relevant internasjonalt samarbeid
- samarbeide med andre etater og sektorer om tverrfaglige tiltak, bl.a. i forbindelse med utarbeiding av individuelle planer
- bistå i det nye *Bedre læringsmiljø*

Direktoratet bes kartlegge informasjonsmateriellet som Statped produserer om ulike fag- og vanskeområder og måten dette presenteres på med tanke på at informasjonsmateriellet skal gi aktuelle brukere god veiledning om tiltaksmuligheter og bistand fra ulike instanser.

Direktoratet skal utrede en mulig samordning av opplæring for foreldre til barn med synsvansker, barn med hørselsvansker og barn med behov for Alternativ og Supplerende Kommunikasjon (ASK). Direktoratet skal legge frem forslag til oppbygging av dette og gjennomføre et forsøksprosjekt med slik foreldreopplæring. Tiltaket må ses i sammenheng

med oppfølgingen av NOU 2009:18 *Rett til læring* og departementet ønsker informasjon om status for dette arbeidet innen 01.04.2010.

1.4.5 Tilskuddsforvaltning

Rolle og ansvar

Direktoratet har ansvar for å forvalte de fleste statlige tilskuddsordningene knyttet til grunnopplæringen og flere andre tilskuddsordninger. Stortingets vedtak fastsetter innretningen på tilskuddene. I retningslinjene for den enkelte tilskuddsordning har departementet fastsatt nærmere regler for forvaltningen. Direktoratet skal forvalte tilskuddsordningene i samsvar med de regler som er gitt i *Reglement for økonomistyring i staten* med tilhørende bestemmelser og i retningslinjene for den enkelte tilskuddsordning. Direktoratet skal ved behov foreslå endringer i retningslinjene.

Direktoratet skal legge fram forslag om hvilke tilskuddsordninger som bør effekt- og formålsevalueres påfølgende år. Departementet beslutter evalueringer og gir oppdrag om gjennomføring.

Direktoratet skal gjennom tilskuddsordningen på kap. 220 post 70 medvirke til at det utvikles og produseres læremidler for smale fag/små elevgrupper, læremidler for elever med særskilte behov og for minoritetsspråklige elever, herunder for barn i barnehage, læremidler for voksne i grunnopplæringen og læremidler for studenter med særskilte behov i lærerutdanningen, det vil si der det ikke er grunnlag for kommersiell produksjon. Det vises for øvrig til oppdragsbrev 15-09, hvor direktoratet er bedt om å sørge for en ekstern evaluering av denne tilskuddsordningen.

Resultatmål for 2010

- Innen 1. august 2010 er det lagt fram begrunnet forslag om hvilke tilskuddsordninger som bør effekt- og formålsevalueres i 2011.
- Det er lagt fram en plan for hvordan forvaltningen av tilskuddsordninger kan legges bedre til rette for å oppfylle krav til sporbarhet, dataintegritet, sikkerhet og dokumentasjon, og for å ytterligere redusere risikoen for feil i utbetalingene og i beregninger av budsjettbehov.

1.4.6 Nasjonale sentre

Rolle og ansvar

Direktoratet har ansvaret for den faglige styringen og kan delegerer oppgaver til:

- Nasjonalt senter for matematikk i opplæringen
- Nasjonalt senter for naturfag i opplæringen
- Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO)
- Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning
- Nasjonalt senter for nynorsk i opplæringa
- Nasjonalt senter for fremmedspråk i opplæringen
- Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen
- Nasjonalt senter for skriving

Styringen innebærer å angi mål og resultatkrav for det enkelte senter og stille midler til disposisjon. Direktoratet må stille krav til sentrene om rapportering av resultater og

ressursbruk, herunder vurdering av måloppnåelse og vidererapportere dette til departementet. I tråd med satsingen på tidlig innsats og økt kvalitet i barnehagene, skal også barnehagesektoren være målgruppe for sentrene fra og med 2010.

Resultatmål for 2010

- Direktoratet har vurdert om strategier skal evalueres.
- De nasjonale sentrene har nyutformede mandater.
- Direktoratet har dokumentert og vurdert måloppnåelse for de nasjonale sentrene.

1.4.7 Urfolk og nasjonale minoriteter

Rolle og ansvar

Direktoratet skal følge opp og gjennomføre tiltak for å bedre den samiske opplæringen for barn, unge og voksne, herunder opplæring gjennom fjernundervisning, samt kompetanseutvikling for lærere. Direktoratet skal arbeide for å publisere mer av den offentlige informasjonen på samisk. Direktoratet skal følge opp tiltak i stortingsmeldinger og handlingsplaner som omfatter samisk, blant annet i *Handlingsplan for samiske språk*, jf. oppdragsbrev 24-09. Direktoratet skal utarbeide en oversikt over deknningen av lærere med kompetanse i samisk språk. Direktoratet skal samarbeide med Sametinget om aktuelle utviklingsoppgaver knyttet til samisk opplæring. Direktoratet er tillagt etatsstyringen av statlige sameskoler og forvaltningen av tilskudd til samisk opplæring. Direktoratet skal i 2010 tildele midler til Senter for samisk i opplæringen, som drives på prosjektbasis. Midlene skal benyttes til videreføring av senteret. Føringer for prosjektet gis i eget oppdragsbrev. Direktoratet skal også tildele midler til Fylkesmannen i Nordland til videreføring av pilotprosjektet i lulesamisk fjernundervisning, jf. omtale under pkt. 2.2. Direktoratet har ansvar for tilsyn knyttet til samiske elevers rettigheter etter opplæringsloven.

Direktoratet skal følge opp tiltak i stortingsmeldinger og handlingsplaner som gjelder de nasjonale minoritetene. Direktoratet skal følge utviklingen og gi innspill til departementet med hensyn til videreføring/fast tilknytning av prosjektet *Romanifolket – fra barn til voksen*. Direktoratet skal videre følge utviklingen og ha kontakt med Oslo kommune og gi innspill til departementet om opplæring av romelever. Det stilles midler til disposisjon innenfor direktoratets budsjett til videreføring og utvikling av prosjekter for nasjonale minoriteter, bl.a. til oppfølging av *Handlingsplan for rom* og kvensk/finske-prosjekter. Direktoratet skal følge opp opplæringen i finsk som andrespråk og har ansvar for forvaltningen av tilskudd til slik opplæring.

1.4.8 Språklige minoriteter

Rolle og ansvar

Direktoratet skal følge opplæringen av språklige minoriteter og følge opp tiltak i stortingsmeldinger og handlingsplaner som omhandler språklige minoriteter. Direktoratet skal bidra til dialog mellom statlige myndigheter og skoleeiere om opplæring av barn og unge asylsøkere og skal gi informasjon til kommuner om opplæring av asylsøkere. Direktoratet har ansvar for avslutningsrapporten *Likeverdige opplæring i praksis!*. Direktoratet skal videreføre deltakelsen i grupper og prosjekter som gjelder språklige minoriteter. Direktoratet skal samarbeide med Sverige om videreføring og videreutvikling av læringsressurser knyttet til morsmålsopplæring. Direktoratet skal bistå med nødvendig informasjon til *Utvalget for gjennomgang av opplæringstilbudet til minoritetsspråklige barn, unge og voksne* (Østbergutvalget). Direktoratet skal fortsette samarbeidet med

departementet om oppfølging og av OECD-rapporten *Migrant Education*, og følge opp tiltak som tillegges direktoratet.

1.4.9 Eksamen, prøver og vitnemål

Rolle og ansvar

Direktoratet har ansvar for utvikling og forvaltning av gjeldende prøve- og eksamensordninger. Dette innebærer utarbeiding av informasjon om og gjennomføring av eksamen og prøver for barn, unge og voksne. Videre har direktoratet ansvar for sensur og for skolering av sensorer, fagutvalg og prøvenemnder, herunder klagebehandling, og for å orientere berørte instanser om Stortingets årlige vedtak om eksamens- og prøveavgifter for privatister og praksiskandidater innen videregående opplæring.

Direktoratet skal, i nært samarbeid med Samordna opptak (SO), legge til rette for videreutvikling av den nasjonale vitnemålsdatabasen (NVB). Dette innebærer bl.a. utarbeidelse av dokumentasjonsordninger for Kunnskapsløftet med sikte på fortsatt bruk av elektroniske vitnemål ved søknad om opptak til høyere utdanning.

Resultatmål for 2010

- Utvalgte eksamener og fag- og svenneprøver våren 2010 er evaluert.

1.4.10 Skolevalg

I valgår skal direktoratet sørge for at det blir arrangert skolevalg i videregående opplæring. Systemene for å avholde valgene krever også i mellomvalgår utgifter til teknisk utvikling og vedlikehold, utvikling av pedagogiske tekster og oppgaver og tilpasning av dataressurser for direktoratets underleverandør, i henhold til anbudskontrakt. Oppgaven finansieres over kap. 226.

1.4.11 Rettferdsvederlag

Rolle og ansvar

Direktoratet er delegert myndighet til å behandle søknader om rettferdsvederlag som gjelder grunnopplæringen. Myndigheten innebærer å utarbeide innstilling til vedtak. Endelig vedtak treffes av ett av Stortingets egne rettferdsvederlagsutvalg.

2 Tildeling av midler

Stortinget vedtok den 9. desember 2009 Kunnskapsdepartementets kapitler på statsbudsjettet for 2010. Det vises til Innst. 12 S (2009–2010), jf. Prop. 1 S (2009-2010). Med forbehold om at Stortinget kan vedta budsjettendringer i løpet av 2010, stilles de midler som er angitt i dette tildelingsbrevet til disposisjon for direktoratet. Det understrekes at alle tiltak og aktiviteter som direktoratet er ansvarlig for, og alle andre tiltak som direktoratet ønsker gjennomført i løpet av året, må planlegges og realiseres innenfor de angitte tildelingsrammer på de ulike områder. Departementet forutsetter at direktoratet gir tildelingsbrev med mål og resultatkrav til sine underliggende virksomheter og stiller krav om utarbeiding av disponeringsplaner og om rapportering, jf. økonomiregelverket.

Disponeringen av budsjettet skal samsvare med føringer gitt i kapittel 1. Virksomhetsleder har ansvar for å prioritere innenfor tildelt budsjetttramme, slik at mål og oppdrag for budsjettåret kan realiseres.

Sammenlignet med saldert budsjett for 2009 er det i Finansdepartementets føringer for arbeidet med 2010-budsjettet generelt lagt inn følgende prisjusteringer:

01-poster (underpost 2): 2pst.
21-poster: 3,2pst.
45-poster: 2,7 pst.
50-poster: 3,2 pst.
60-poster: 3,2 pst.
70-poster: 3,2 pst.
Inntektsposter: 3,2 pst.

Helårsvirkningen av lønnsoppgjøret i 2009 er lagt inn i budsjettet for 2010, men det er ikke lagt inn noe for lønnsregulering i 2010. Bevilgning for dette behandles som egen sak av Stortinget etter lønnsoppgjøret våren 2010, og evt. supplerende tildeling kan forventes i oktober 2010.

Alle beløp om tildelinger i dette kapitlet er oppgitt i 1 000 kroner dersom ikke annet er oppgitt.

2.1 Direktoratets driftsbevilgning og eksamensbevilgningen

Kap. 220 Utdanningsdirektoratet (jf. kap. 3220)

Post	Betegnelse	Tildeling 2010
Post 01	Driftsutgifter	221 380
Post 21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	3 632
Sum		225 012

Tildelingen på post 01 omfatter blant annet:

- lønn, godtgjørelse og drift for direktoratets tilsatte
- tilskudd til Sekretariatet for små og verneverdige fag
- utgifter i forbindelse med avtalen med SSB vedrørende folkehøyskolefeltet

- administrasjonsutgifter hos Fylkesmannen i Hordaland for den økte kapasiteten i fengselsundervisningen fra 2007
- som følge av oppgaveendringer mellom de to etatene skal det overføres ressurser fra Vox til Utdanningsdirektoratet. Bevilgningen på kap. 220 er som følge av dette økt i 2010. Overføring av ressurser fra Vox til Utdanningsdirektoratet skal gjennomføres i dialog mellom de to virksomhetene og departementet, og i samsvar med Hovedavtalen i staten
- i forbindelse med at oppgaven med utbetaling av tilskudd til kompletterende undervisning og oppgaven med utbetaling av tilskudd til norske private grunnskoler og norske private videregående skoler i utlandet overføres fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus til Utdanningsdirektoratet 1.1.2010, er post 01 økt med 1,6 mill. kroner
- kostnader knyttet til direktoratets flytteprosess
- rammejustering til kap 220 post 01 fra kap 226 post 21 på 5,624 mill kroner. Midlene gjelder EU-samarbeid om yrkesopplæring, ENQA-VET, og læreplandatabasen GREP
- i forbindelse med etableringen av Senter for IKT i utdanningen, overføres 1,668 mill kroner i lønnsmidler, tilsvarende 3 årsverk, fra kap 220 post 01

Kap. 3220 Utdanningsdirektoratet (jf. 220)

Post	Betegnelse	Tildeling 2010
Post 01	Inntekter fra oppdrag	3 383
Post 02	Salgsinntekter o.a.	6 637
Sum		10 020

Kap. 225 Tiltak i grunnopplæringen, post 01

Post	Betegnelse	Tildeling 2010
Post 01	Driftsutgifter	131 110
Sum		131 110

Midlene skal dekke utgifter knyttet til eksamen i grunnopplæringen.

2.2 Bevilgning til virksomheter direktoratet har etatsstyringsansvar for

Kap. 222 Statens grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternater (jf. kap. 3222)

Post	Betegnelse	Tildeling 2010
Post 01	Driftsutgifter	99 790
Post 45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 286
Sum		98 390

Tildelingen omfatter blant annet.:

- drift av skole og internat ved Sameskolen i Midt-Norge, Hattfjelldal
- drift av Samisk videregående skole, Karasjok og Samisk videregående skole og reindriftsskole, Kautokeino
- kompetanseutvikling i samisk for lærere ansatt i de statlige skolene
- ventelønn for personale fra avviklede statsinternat
- lønn etter rettsvilkårsavtalen for personale fra nedlagde statlige skoler

- kjøp av undervisnings- og internattjenester fra de kommunale sameskolene i Snåsa og Målselv
- videreføring av pilotprosjektet i lulesamisk fjernundervisning med 1,189 mill. kroner i 2010. Føringer for prosjektet gitt i oppdragsbrev 28-09 gjelder også for 2010
- midler til oppfølging av plikt til tidlig innsats i norsk/samisk og matematikk på 1.-4. årstrinn, jf. § 1-3 i opplæringsloven
- midler til dekning av to uketimer til fysisk aktivitet på barnetrinnet
- midler til utvidelse av timetallet for elever på 1.-4. trinn med 1 undervisningstime og 8 timer gratis leksehjelp
- midler til normale utskiftningskostnader til gratis læremidler

Kap. 3222 Statens grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 222)

Post	Betegnelse	Tildeling 2010
Post 02	Salgsinntekter	4 309
Sum		4 309

Tildelingen omfatter blant annet:

- kurs, kantinesalg og utleie
- betaling fra hjemmeskolene for fjernundervisning fra Sameskolen i Midt-Norge

Kap. 230 Kompetansesenter for spesialundervisning (jf. kap. 3230)

Post	Betegnelse	Tildeling 2010
Post 01	Driftsutgifter	623 120
Post 21	Spesielle driftsutgifter	51 396
Post 45	Større utstyrinnkjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 670
Sum		682 186

Tildelingen gjelder blant annet.:

- Statlig spesialpedagogisk støttesystem (Statped) med 13 statlige kompetansesentre og kjøp av tjenester fra tre private institusjoner, inkludert ventelønn og lønn etter rettsvilkårsavtalen for overtallige
- direktoratets råd for inkluderende opplæring
- utgifter med å arrangere Landskonferansen for PP-tjenesten
- utgifter med å arrangere Brukerforum for likeverdig opplæring
- 1 mill. kroner skal gå til Utdanningsdirektoratets deltagelse i prosjektgruppen som er opprettet for oppfølging av Midtlyngutvalget
- prosjektrettet støtte til organisasjoner for funksjonshemmede
- utgifter til nasjonal koordinator i Utdanningsdirektoratet for *European Agency for Development in Special Needs Education*, internasjonalt samarbeid m.m.
- tildeling til fylkesmannsembetene for rettleiding innenfor tilpasset opplæring og spesialundervisning
- utvikling, produksjon og distribusjon av spesialpedagogiske læremidler

Kap. 3230 Kompetansesenter for spesialundervisning (jf. kap. 230)

Post	Betegnelse	Tildeling 2010
Post 01	Inntekter fra oppdrag	51 396
Post 02	Salgsinntekter o.a.	13 165
Sum		64 561

2.3 Tilskuddsbevilgninger

Kap. 223 Samisk utdanningsadministrasjon

Post	Betegnelse	Tildeling 2010
Post 50	Tilskudd til Sametinget	34 355
Sum		34 355

Departementet gjør oppmerksom på at Fornyings- og administrasjonsdepartementet sender samordnet tildelingsbrev til Sametinget for budsjetterminen 2010. Der tas det inn føringer for bruken av midlene på kap. 223 post 50 og informasjon om utbetaling fra Utdanningsdirektoratet. Det vises også til omtale i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2009-2010).

Kap. 220 Utdanningsdirektoratet (jf. kap. 3220)

Post	Betegnelse	Tildeling 2010
Post 70	Tilskudd til læremidler, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	47 530
Sum		47 530

Kap. 225 Tiltak i grunnsopplæringen (jf. kap. 3225)

Post	Betegnelse	Tildeling 2010
Post 60	Tilskudd til landslinjer	168 512
Post 63	Tilskudd til samisk i grunnsopplæringen, <i>kan overføres</i>	49 787
Post 64	Tilskudd til opplæring av barn og unge asylsøkere	261 618
Post 66	Tilskudd til leirskoleopplæring	40 172
Post 67	Tilskudd til opplæring i finsk	9 260
Post 68	Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen	216 404
Post 69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	244 861
Post 70	Tilskudd til opplæring av lærlinger og lære kandidater med spesielle behov	18 976
Post 71	Tilskudd til utvikling av musikk og kulturskolene	9 413
Post 72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram	3 310
Post 73	Tilskudd til studieopphold i utlandet	9 437
Post 74	Tilskudd til organisasjoner	15 406
Sum		1 047 156

Vedrørende tildelingen på post 60:

- Innenfor utstyrstilskuddet til landslinjene prioriteres det midler til innkjøp av helikoptre til landslinjene i flyfag, tilsvarende prioriteringen av utstyrstilskuddet for 2009 med 10 mill. kroner. Beløpet vil avhenge av det endelige tilbudet ved kjøp av helikoptrene. Som i fordelingen av tilskuddet i 2009 skal dette ikke påvirke tildelingen generelt til flyfag i forhold til de andre landslinjene.

Vedrørende tildelingen på post 68:

- Fylkesmannen i Hordaland skal videreføre arbeidet med tilbakeføring gjennom utdanning og arbeid (TUA-prosjektet), tidligere KrAmi-prosjektet, jf. St.prp. nr. 59 (2007-2008). Prosjektet skal finansieres med inntil 1 mill. kroner innenfor eksisterende budsjettertramme på kap. 225 post 68 innenfor prosjektperioden som varer ut 2011.
- de løpende driftsutgiftene til opplæringstilbud i forbindelse med etableringen av egne soningsenheter i Oslo og Bergen for unge lovbrytere finansieres innenfor eksisterende

budsjettramme. Engangskostnaden på 1 mill. kroner til utstyr til opplæringstilbudene finansieres over kap. 226.

Kap. 3225 Tiltak i grunnopplæringen (jf. kap. 225)

Post	Betegnelse	Tildeling 2010
Post 04	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	141 275
Sum		141 275

Visse innenlandske utgifter til flyktninger kan i forhold til statistikkdirektivene til OECD bli definert som offentlig utviklingshjelp. Departementet legger til grunn at en del av bevilgningen på kap. 225 post 64 blir innrapportert som utviklingshjelp, og tilsvarende beløp blir foreslått bevilget på kap. 3225 post 04. Direktoratet må kreve refusjon av ODA-godkjente utgifter fra Utenriksdepartementet mot slutten av budsjettåret. Ordningen gjelder opplæring i asylmottak og opplæring av enslige mindreårige asylsøkere i omsorgssentre.

Kap. 227 Tilskudd til spesielle skoler

Post	Betegnelse	Tildeling 2010
Post 60	Tilskudd til Moskvaskolen	1 328
Post 62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	5 053
Post 70	Tilskudd til den franske skolen i Oslo	6 266
Post 71	Tilskudd til internatdriften ved Krokeide yrkesskole	21 660
Post 72	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	27 317
Post 73	Tilskudd til opplæring i Kenya og Etiopia	3 616
Sum		65 240

Kap. 228 Tilskudd til private skoler o.a.

Post	Betegnelse	Tildeling 2010
Post 70	Private grunnskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 110 758
Post 71	Private videregående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 169 222
Post 72	Private videregående skoler godkjent etter kap. 6A, <i>overslagsbevilgning</i>	201 822
Post 73	Private grunnskoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	78 123
Post 74	Private videregående skoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	20 155
Post 75	Private skoler for funksjonshemmede elever, <i>overslagsbevilgning</i>	160 297
Post 76	Andre private skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	35 684
Post 77	Den tyske skolen i Oslo, <i>overslagsbevilgning</i>	9 858
Post 78	Kompletterende undervisning, <i>overslagsbevilgning</i>	25 542
Post 79	Toppidrett	24 796
Post 80	Privatskoleorganisasjoner	609
Post 81	Elevutveksling til utlandet	1 566
Sum		2 838 432

Tildelingen på post 70 inkluderer:

- 1,16 mill. kroner til en ekstra undervisningstime på 1.-4. trinn fra høsten 2010
- 3,627 mill. kroner til åtte timer leksehjelp/arbeidstid etter skoletid på 1.-4. trinn
- to timer fysisk aktivitet ble innført høsten 2009. Helårseffekten av dette er i budsjettet for 2010 lagt på satsen per elev og er inkludert i tildelingen på posten

Tildelingen på post 71 inkluderer:

- 21,103 mill. kroner for å dekke utgifter til normale utskiftningskostnader til gratis læremidler
- 3,013 mill. kroner i særskilt tilskudd til Kongshaug musikkgymnas

Tildelingen på post 73 inkluderer:

- 0,078 mill. kroner til en ekstra undervisningstime på 1.-4. trinn fra høsten 2010
- 0,217 mill. kroner til åtte timer leksehjelp/arbeidstid etter skoletid på 1.-4. trinn
- to timer fysisk aktivitet ble innført høsten 2009. Helårseffekten av dette er i budsjettet for 2010 lagt på satsen per elev og er inkludert i tildelingen på posten

Tildelingen på post 74 inkluderer:

- 0,350 mill. kroner for å dekke utgifter til normale utskiftningskostnader til gratis læremidler

Tildelingen på post 76 inkluderer:

- 0,226 mill. kroner for å dekke utgifter til normale utskiftningskostnader til gratis læremidler

Tildelingen på post 77 er basert på en ny avtale som er fremforhandlet med Den tyske skolen i Oslo. Avtalen er godkjent av Stortinget. Søknad om godkjenning av skolen er under behandling i Utdanningsdirektoratet. Tilskudd etter nye tilskuddsberegninger kan først utbetales etter en evt. godkjenning. Inntil skolen er godkjent, må tilskudd til skolen utbetales på samme måte som før.

Tildelingen på post 76 og post 79 skjer i henhold til nye tilskuddsordninger. Den nye tilskuddsordningen på post 76 baserer seg på et fast tilskudd som blir prisjustert, og et tilskudd per elev etter sats for utdanningsprogram for teknisk og industriell produksjon (TIP). Skolene får tilskudd tilsvarende 85 pst. av satsen.

Den nye tilskuddsordningen på post 79 innebærer at tilskuddet blir gitt som et fast tilskudd til hver skole som er omfattet av ordningen. Tilskuddet blir ikke lenger gitt som en sats per elev. Toppidrettstilskudd fordeles på følgende måte i 2010:

NTG Bærum	kr 5 795 960
NTG Geilo	kr 1 933 070
NTG Kongsvinger	kr 1 955 810
NTG Lillehammer	kr 3 872 637
NTG Tromsø	kr 1 033 682
Wang Oslo	kr 4 863 608
Wang Moss	kr 1 603 533
Wang Stavanger	kr 2 133 627
Telemark toppidrettsgymnas	kr 1 603 533

Tilskuddet til NTG Tromsø avhenger av at Norsk Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité godkjenner skolen i løpet av 2010.

Tilskudd til Frelsesarmeens offiserskole og Norges byggscole er fra 2010 flyttet fra kap. 228 og lagt inn i rammetilskuddet til fylkeskommunene, og direktoratet skal ikke lenger forvalte tilskudd til disse skolene.

Kap. 229 Andre tiltak

Tilskudd til sikkerhetsopplæring for fiskere har tidligere blitt bevilget over dette kapitlet. Tilskuddet er nå overført til Fiskeri- og kystdepartementets budsjett og direktoratet har ikke lenger ansvar for denne tilskuddsordningen.

Kap. 253 Tilskudd til folkehøgskoler

Post	Betegnelse	Tildeling 2010
70	Tilskudd til folkehøgskoler	636 552
71	Tilskudd til Folkehøgskolerådet	3 613
72	Tilskudd til nordiske folkehøgskoler	1 136
Sum		641 301

Direktoratet skal legge til rette for oppstart av ny folkehøgskole i Valle i Setesdal høsten 2010.

2.4 Prosjektmidler

Kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringa

Prosj.nr	Betegnelse	Tildeling 2010
61000	Utvikling og implementering av læreplaner	23 143
62000	Kvalitetsutvikling	735 870
63000	Nasjonalt kvalitetsvurderingssystem	113 105
64000	Læringsmiljø	24 600
65000	Internasjonalt arbeid	7 695
66000	Kulturskole/SFO	40 000
Sum		944 413

Følgende bindinger gis på direktoratets disponeringer:

Innenfor prosjektnummer 62000 *Kvalitetsutvikling*

- 386,4 mill. kroner til kompetanseutvikling for lærere og skoleledere
- 54,0 mill. kroner til nasjonale sentre
- 30,3 mill. kroner til nasjonale strategier
- 22,3 mill. kroner til regionale vitensenter
- 35,5 mill. kroner til tettere oppfølging av faglig svake elever i vgo
- 27,0 mill. kroner til Partnerskap for karriereveiledning
- 23,1 mill. kroner til veilederkorps og Kunnskapsløftet – fra ord til handling
- 14,0 mill. kroner til utvikling av bedre vurderingspraksis
- 13,5 mill. kroner til statlig tilsyn med grunnopplæringen
- 7,7 mill. kroner til stipendordning for minoritetspråklige lærere
- 5,3 mill. kroner til veiledning av nyutdannede lærere
- 5,0 mill. kroner til tiltak for personer med ungdomsrett utenfor opplæring, jf. kommende oppdragsbrev
- 4,0 mill. kroner til tiltak for voksne
- 3,5 mill. kroner til nasjonale minoriteter

- 6,5 mill. kroner til samiske tiltak
- 1,0 mill. kroner til utstyr fengselsundervisning
- 1,0 mill. kroner til oppfølging av nordisk samarbeid om små og verneverdige fag
- 1,0 mill. kroner til Ungt entreprenørskap, med spesiell vekt på inkludering av fag- og yrkesopplæringen

Innenfor prosjektnummer 63000 *Nasjonalt kvalitetsvurderingssystem*

- 7,5 mill. kroner til fylkesmennene for informasjon og veiledning
- 6,0 mill. kroner til kvalitetsvurderingssystem for fag- og yrkesopplæring, forskning om fag- og yrkesopplæring og effektevalueringer

Innenfor prosjektnummer 64000 *Læringsmiljø*

- 19,1 mill. kroner til Program for læringsmiljø

Innenfor prosjektnummer 65000 *Internasjonalt arbeid*

- 0,4 mill. kroner til utlikningstiltak for lærere og pedagogiske ledere og styreere i barnehager
- 2,0 mill. kroner til samarbeid med Nordvest Russland og Grenseløst Nord

Departementet vil, etter drøfting med direktoratet, fastsette hvor mye som skal settes av til lønn og administrasjon innenfor enkelte områder på kapittel 226, post 21.

Kap. 231 Barnehager, post 21

Post	Tildeling 2010
21 Styrrking av veiledningsprogrammet for nyutdannede førskolelærere	2 000
Sum	

Midlene skal brukes til videreføring av veiledningsprogrammet for førskolelærere, jf prosjektnummer 62000 *Kvalitetsutvikling*. Midlene skal bidra til en videreføring av veiledningsprogrammet for nyutdannede førskolelærere på samme nivå som i 2009.

Kap. 258 Analyse og utviklingsarbeid, post 21

Post	Tildeling 2010
21 Tiltak for voksne	7 000
Sum	

Midlene skal brukes til forsøk med utvikling av opplæringsmodeller tilpasset voksne arbeidssøkere som ikke har fullført videregående opplæring. Modellene skal utvikles i et samarbeid mellom utdanningsmyndighetene og NAV i noen utvalgte fylkeskommuner.

Kap. 281 Fellesutgifter for universiteter og høyskoler, post 01

Prosjekt nr.	Prosjektnavn	Tildeling 2010
81 058	Kompetanseutvikling i lærerutdanningen	3 900
81 060	Utdanning av mentorer	32 700
81 404	Entreprenørskap og innovasjon	2 000
Sum		38 600

Prosjekt 81 058 Kompetanseutvikling i lærerutdanningen

Midlene skal nyttes til nettverksbygging mellom lærerutdanningsinstitusjoner og kompetanseutvikling av lærerutdannere for å kvalitetsutvikle etter- og videreutdanningstilbud av lærere. Midlene skal dessuten bidra til etterutdanningstilbud som Utdanningsdirektoratet ser som særlig betydningsfulle for det nordiske og internasjonale samarbeidet, blant annet inkludere finansiering av det europeiske språksenteret i Graz.

Prosjekt 81060 Utdanning av mentorer

I Stortingsmelding nr 11 (2008-2009) er det sagt at alle nytilsatte nyutdannede lærere i grunnsopplæringen skal tilbys veiledning den første tiden i yrket, jf. oppdragsbrev 33-09 av 18.09.09. Det er særlig lagt vekt på tiltak som skal forberede innføringen av et kvalifiserende videreutdanningstilbud ved lærerutdanningsinstitusjonene for lærere. I 2010 skal en arbeidsgruppe koordinere arbeidet med utforming av tilbudene, anspore til regional samordning og foreslå rammer for mentorordningen.

Midlene skal gå til utvikling og gjennomføring av videreutdanningstilbud for lærere som ønsker å kvalifisere seg som mentorer.

Prosjekt nr. 81 404 Entreprenørskap og innovasjon

Midlene fordeles til lærerutdanningene i samsvar med tiltak 5 i handlingsplanen *Entreprenørskap i utdanningen - fra grunnskole til høyere utdanning 2009-2014*. Direktoratet bes om å vurdere utlysningen av midler i tråd med de prioriteringer som fremkommer i tiltaket, i tråd med føringer for entreprenørskapskompetanse som ligger i reformen i lærerutdanningen.

3 Økonomiforvaltning og intern forvaltning

Direktoratets økonomiforvaltning skal være i henhold til regelverk og instruks, jf. bl.a. *Bevilgningsreglementet*¹, veilederen *Statlig budsjettarbeid*², *Reglement for økonomistyring i staten*³ med tilhørende bestemmelser⁴ og *Hovedinstruks for økonomiforvaltningen i Utdanningsdirektoratet*⁵. Departementet forutsetter at den virksomhetsinterne økonomiinstruksen blir gjennomgått minst en gang i året og revidert ved behov.

Direktoratets resultatmål for 2010 er gitt i kapittel 1. Risikovurdering er en integrert del av departementets mål- og resultatstyring overfor direktoratet. I tillegg skal virksomheten selv gjøre vurderingen av risiko i eget arbeid. I tråd med dette skal vurderinger gjennomføres for å kartlegge de viktigste risikoforholdene i arbeidet med å nå de fastsatte målene i dette tildelingsbrevet. Dette arbeidet skal forankres i øverste administrative ledelse.

Risikovurdering og styring på bakgrunn av dette skal skje innenfor et samlet rammeverk for styring og kontroll, med følgende hovedelementer:

- omtale og vurdering av risiko, sannsynligheten for avvik, konsekvensen av dette og avvikets vesentlighet knyttet til virksomhetens måloppnåelse
- hvilken risiko som kan aksepteres. Dette skal også si noe om når aktiviteter skal iverksettes for å redusere avvik til et akseptabelt nivå
- identifikasjon og valg av tiltak og kontrollaktiviteter for å redusere risiko innenfor en akseptabel ressursramme

Dette skal være virksomhetens egne risikovurderinger. I årsrapporten og etatsstyringsmøtet skal direktoratet redegjøre for sine risikovurderinger og hvordan disse ligger til grunn for styringstiltak.

3.1 Andre føringer

Tilrettelegging for lærlinger

Utdanningsdirektoratet må vurdere hvilke lærefag som kan være aktuelle i virksomheten. På bakgrunn av vurderingen skal det legges til rette for inntak av lærlinger. Det vises også til ”Særavtale for lærlinger og lære kandidater”, jf. PM 16/2006.

Brukerundersøkelser

Alle statlige etater skal regelmessig gjennomføre brukerundersøkelser. Resultatene skal være offentlige. Direktoratet skal i årsrapporten rapportere om brukerundersøkelser har vært gjennomført og om de er gjort offentlig tilgjengelige. Dersom slike undersøkelser ikke gjennomføres i 2010, skal direktoratet rapportere om når slike undersøkelser vil finne sted. I arbeidet med brukerundersøkelser kan FADs veileder i brukerreting og brukermedvirkning være nyttig:

---

¹ Vedtatt av Stortinget 26. mai 2005

² Utgitt av Finansdepartementet i mars 2006 (publikasjonskode R-0543)

³ Fastsett ved kronprinsregentens resolusjon 12. desember 2003, endret 14.11.06

⁴ Fastsett av Finansdepartementet 12. desember 2003, endret 14.11.06

⁵ Fastsett av daværende Utdannings- og forskningsdepartementet 16. desember 2004

http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/dok/veiledninger_og_brosjyrer/2009/veileder-i-brukerretting-og-brukermedvir.html?id=554071

Føringer på IKT-området

Personaliserte tjenester som krever pålogging har som mål å tilpasses for bruk av FEIDE (Felles elektronisk identitet). Utdanningsdirektoratet skal følge opp planene for implementering av FEIDE i PAS/PGS i samarbeid med Senter for IKT i utdanningen.

For å sikre mer helhet og sammenheng skal de syv felles arkitekturprinsippene legges til grunn når nye IKT-løsninger blir utviklet. Prinsippene gjelder både ved utvikling av nye IKT-system og ved vesentlig endring av eksisterende system. Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) forvalter prinsippene.

Direktoratet skal bruke felles løsninger for elektronisk ID, som Difi legger til rette for. I tillegg skal direktoratet bruke Altinn når elektroniske tjenester produseres og gjøres tilgjengelig (jf brev frå NHD av 8. april 2008 til alle departementene). Det samme gjelder tjenester med relevans for innbyggerportalen *Minside* på www.norge.no.

Direktoratet skal ta i bruk felles eID når nye e-tjenester legges ut på nett. Felles elektronisk signatur skal tas i bruk når den foreligger. Egne eID-løsninger som direktoratet bruker på eksisterende tjenester, skal fases ut og erstattes av den felles infrastrukturen i Difi. Dersom direktoratet fremdeles ønsker å bruke egne eID-løsninger må dette grunngis. Det samme gjelder dersom direktoratet ikke vil bruke Altinn for produksjon av relevante tjenester.

Direktoratet skal skrive i årsrapporten hvordan fellesføringene er fulgt opp.

Samfunnsikkerhet og beredskap

Direktoratet skal kunne dokumentere at det er utarbeidet helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyser, at det er ekstra fokus på informasjonssikkerhet og at det er gjennomført kriseøvelser som i etterkant er evaluert. Det skal blant annet rapportere på ovenstående, herunder status i forhold til *Nasjonale retningslinjer for å styrke informasjonssikkerheten 2007-2010*, innen 1. februar 2010, jf. eget rapporteringsskjema i vedlegg 1. I tillegg kan departementet ta opp beredskapsarbeidet i forbindelse med etatsstyringsmøter og tilsyn.

4 Økonomiske og administrative fullmakter

4.1 Fullmakter

Kunnskapsdepartementet gir for budsjettåret 2010 Utdanningsdirektoratet fullmakt til å:

- videretildele til underliggende virksomheter innenfor de rammer som er tildelt direktoratet på de aktuelle budsjettkapitler (kap. 222/3222 og 230/3230)
- stille midler til disposisjon til fylkesmennene og til Sametinget på utdanningsområdet
- forvalte prosjektmidler til de formål og innenfor de rammer som er angitt i tildelingsbrevet og i evt. oppdragsbrev, og utbetale midler fra kap. 226 post 21
- forvalte tilskuddsordninger til de formål som framgår av retningslinjene for den enkelte tilskuddsordning og innenfor de rammer som er angitt i tildelingsbrevet
- omdisponere mellom prosjekter innenfor det enkelte kapittel og post, unntatt kap. 226 post 21
- nettopostere ved utskifting av utstyr på post 01, jf. veilederen *Statlig budsjettarbeid*, vedlegg 9, pkt. 2.2
- overskride tildelingen på post 01 og 21 på de respektive utgiftskapitler (kap. 220, 222 og 230) mot tilsvarende merinntekter på de tilhørende inntektskapitler og poster. Mindreinntekt krever tilsvarende mindreforbruk på korresponderende utgiftskapittel og -post, jfr. pkt. 2.4 i vedlegg 9 i *Statlig budsjettsarbeid*
- godkjenne reiser i henhold til særavtale for reiser innenlands og særavtale for reiser i utlandet for statens regning
- gi tilsagn om tilskudd ut over gitt tildeling, men slik at den samlede rammen for tilsagn ikke overstiger 20 mill. kroner på kap. 220 post 70, og 45 mill. kroner på kap. 226 post 21, jf. Prop. 1 S (2009-2010)
- inngå husleiekontrakter innen gjeldende bevilgningsnivå
- godkjenne romprogram for ombygging, påbygging eller nybygg ved kompetansesentrene og de statlige skoler som direktoratet har etatsstyringsansvaret for
- oppnevne styre for statlige skoler der det er aktuelt
- tilsette senterledere ved det enkelte spesialpedagogiske kompetansesenter
- normere stillinger ved utlysning og tilsette i alle stillinger unntatt stilling som direktør
- omdisponere personale
- innvilge studiepermisjon med full eller delvis lønn for inntil 12 måneder
- tildele tjenestetelefon etter gjeldende regelverk
- forhandle etter Hovedavtalen

Dersom sentralt gitte retningslinjer ikke er til hinder for det, kan direktoratet videredelegere en eller flere fullmakter som er nevnt til departementets underliggende virksomheter.

Vesentlige organisatoriske endringer eller endringer av geografisk lokalisering må drøftes med departementet.

Direktoratet har ikke anledning til å omdisponere fra driftsutgiftsposter til investeringsposter og omvendt, forskuttere av neste års bevilgning, bruke andre merinntekter enn de som er nevnt i tabellene over for kap. 3220, kap. 3222 og kap. 3230 eller omdisponere midler

mellom de ulike hovedprosjekter under kap. 226 post 21 uten at dette på forhånd er godkjent av departementet.

Direktoratet har ansvar for det årlige fullmaktsbrevet til fylkesmannsembetene. Brevet skal primært angi hvilke midler som stilles til disposisjon for det enkelte embetet fra de ulike kapitlene på departementets budsjettområde. Direktoratet må ha dialog med departementet før utsending av fullmaktsbrevet.

Tilsettinger kan bare skje dersom virksomheten på eget budsjett har disponible midler på post 01, evt. 21. Stillinger som arbeider med midlertidige prosjektbaserte oppgaver kan lønnes over fagkapitler der dette er relevant. Dette vil i hovedsak gjelde kap. 226.

4.2 Disponeringen av budsjettmidlene for 2010

Direktoratet skal utarbeide disponeringsplan med grunnlag i Prop. 1 S (2009-2010), Innst. 12 S (2009-2010), tildelingsbrev og andre relevante dokumenter. Planen settes opp i samsvar med standardisert kontoplan med poster og underposter for å vise planlagte disponeringer. Talldelen suppleres med en tekstdel som gir forklaringer til disponeringen, og som viser hvilke forutsetninger disponeringen bygger på. Når det gjelder tilskudd, må planen angi hvor mye som er tenkt disponert til ulike formål, jf. retningslinjene for den enkelte tilskuddsordning. Disponeringsplanen sendes departementet **innen 15. mars 2010**. Det må også utarbeides et periodisert internbudsjett med hensiktsmessig detaljgrad for å kunne føre løpende kontroll med forbruk og innbetalinger.

Direktoratet må sørge for å ha en reserve på post 01 på kap. 220, 222, 225 og 230 for å dekke uforutsette utgifter. Når det gjelder tilskuddsmidler, bør direktoratet vurdere å holde tilbake en reserve av de regelbundne midlene som for året forutsettes disponert av fylkesmennene. Dette vil gjøre omfordelingen mellom fylkesmennene ved slutten av året enklere.

Når det gjelder disponeringen av prosjektmidlene på kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, understrekes det at direktoratet kun har anledning til å omdisponere innenfor samme prosjektnummer og dersom det ikke er gitt andre bindinger. Videre må det redegjøres for bruk av posten til å dekke lønns- og administrasjonsutgifter i direktoratet. Denne type utgifter må være tidsavgrensede og kunne relateres til hovedprioriteringer og resultatmål.

5 Rapportering

5.1 Årsrapport

I henhold til pkt. 1.5.1 i Bestemmelser om økonomistyring i staten skal direktoratet **innen 28. februar 2011** utarbeide en særskilt årsrapport til departementet. Årsrapporten blir tatt opp på etatsstyringsmøtet våren 2011.

Departementet ber om at det i årsrapporten for 2010 blir lagt særlig vekt på:

- vurdering av måloppnåelse i henhold til rolle og ansvar og hovedprioriteringer og resultatmål som er satt i tildelingsbrevet for 2010 og i egne oppdragsbrev. I dette inngår også virksomheter underlagt direktoratet
- vurdering av oppnådde resultater i forhold til ressursbruk, jf. bl.a. §§ 1 og 4 i *Reglement for økonomistyring i staten*, jf. også pkt. 2.6 i *Bestemmelser om økonomistyring i staten*

Årsrapporten må også omfatte annen relevant informasjon av betydning for departementets styring. Departementet forventer at årsrapporten gir grunnlag for departementets arbeid med rapporterings- og vurderingsdelen i budsjettproposisjonen for 2011. I årsrapporten skal direktoratet redegjøre for sin informasjonsstrategi og for gjennomføringen av informasjonsoppgaver overfor ulike målgrupper, både i direktoratet og i underliggende virksomheter.

Direktoratet må i årsrapporten redegjøre for status for likestilling i virksomheten. Det skal redegjøres for iverksatte og planlagte tiltak for å fremme likestilling og forhindre forskjellsbehandling i strid med likestillingsloven.

Arbeidsmiljøloven stiller krav om at det utføres et systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheten. Direktoratet skal i årsrapporten rapportere om mål, tiltak og resultater for området.

Direktoratet skal årlig innen 28. februar utarbeide en egen rapport om forvaltningen av de ulike tilskuddsordningene året før. Rapport om gjennomført tilskuddskontroll ettersendes som tillegg til årsrapporten. I den ordinære årsrapporten til departementet må direktoratet gi en sammenfatning og vurdering av tilskuddsforvaltningen og tilskuddskontrollen.

Når det gjelder krav til årsavslutning av virksomhetens regnskap og frister for innrapportering til SSØ, vises det til årlig rundskriv fra Finansdepartementet (R-8/2009 for regnskapsåret 2009). Det minnes om at årsregnskapet med tilhørende redegjørelse skal inngå som del av direktoratets årsrapport til departementet. Departementet ber om at direktoratet i årsrapporten gir en kort redegjørelse for større avvik mellom tildelt beløp og regnskapsført beløp. Det må også rapporteres om andre forhold som er spesielt nevnt i kap. 1 og 2.

5.2 Halvårsrapport og annen rapportering i løpet av året

I tillegg til tertialrapportene og statusrapporten for prosjekter skal det rapporteres for første halvår om eventuelle avvik fra planene for direktoratets virksomhet. Avviksrapporten skal

rettes inn mot de mer overordnede mål og resultatmål som er angitt i tildelingsbrevet fra departementet eller i andre styringsdokumenter. I rapporten skal det legges vekt på følgende:

- mål som eventuelt ikke er innfridd etter planene for første halvår
- årsaker til at mål eventuelt ikke er nådd
- tiltak som er satt i verk eller vil bli satt i verk for å bedre måloppnåelsen
- risikoen for at målene ikke blir nådd på årsbasis

Rapport for første halvår skal sendes departementet innen 15. august 2010.

Departementet skal orienteres om framdriften og situasjonen for øvrig i god tid før utløpet av 2010 dersom det er resultatmål der direktoratet mener at det også er nødvendig med oppfølging ut over dette året for at målet kan nås tilfredsstillende.

5.3 Rapportering om tilsyn og klagesaksbehandling

Felles nasjonalt tilsyn i 2010

Temaet for felles nasjonalt tilsyn i 2010 er elevenes psykososiale skolemiljø. Rapportering på felles nasjonalt tilsyn som er ført i 2010 og 2011 skal foreligge innen 1. juni 2011.

Rapporten skal inneholde informasjon om lukking av eventuelle avvik samt direktoratets oppfølging av tilsynet.

Tilsyn på prioriterte områder i 2010

Rapportering på tilsyn på samiske elevers rettigheter etter opplæringslova og voksnes rett til opplæring skal foreligge innen 23. august 2010.

Generelt tilsyn i 2010

Fylkesmannen fører generelt tilsyn i 2010 og rapporterer om dette i årsrapport til Fornyings- og kirke departementet (FAD) med frist 28. februar 2011. Direktoratet skal oppsummere og vurdere det samlede generelle tilsynet for 2010 og sende rapport om dette til departementet sammen med en generell oppsummering av årsrapportene **innen 1. mai 2011**.

Klagesaksbehandling

Samtidig med rapportering om det generelle tilsynet må direktoratet også rapportere om utviklingstrekk i klagesaksbehandlingen hos fylkesmennene.

5.4 Økonomirapporter og varsling om eventuelle avvik

Som virkemiddel i egen økonomistyring må direktoratet rutinemessig utarbeide økonomirapporter. I tillegg skal det rapporteres særskilt om bruken av prosjektmidlene på kap. 0226, jf. pkt. 5.5.

For hver måned i 2010 skal direktoratet rapportere til det sentrale statsregnskapet på den måte og innen de frister som er fastsatt i rundskriv R-8/2009 fra Finansdepartementet. Kopi av månedsrapporten til statsregnskapet sendes Kunnskapsdepartementet (mn@kd.dep.no).

Direktoratet skal utarbeide økonomirapporter til Kunnskapsdepartementet som følger:

1. per 31.08.10 med frist til departementet 20.09.10, med prognose pr. 31.12.10

- per 31.12.10 med frist til departementet 01.02.11. Samtidig med denne rapporten må direktoratet sende egen søknad om overføring av eventuelle ubrukte midler fra 2010 til 2011.

Økonomirapportene skal angi regnskapsførte utgifter og inntekter etter kontantprinsippet, inkludert påløpt arbeidsgiveravgift. Rapportene skal vise hvordan regnskapet utvikler seg i forhold til budsjetttrammen og disponeringsplanen og skal gi forklaringer til avvik og informasjon om korrigerende tiltak. Rapporten pr. 31. august 2010 skal inneholde ajourførte budsjettall (eventuelle overføringer fra 2009 og RNB) og skal vise prognose for forbruk (i prosent) pr. 31. desember. Denne rapporten inngår i grunnlaget for departementets utarbeidelse av omgrupperingsproposisjonen for 2010.

Uavhengig av tidspunktene for økonomirapporteringene, skal direktoratet informere departementet om vesentlige avvik i forhold til vedtatte planer eller tildelingsbrev straks direktoratet får kjennskap til slike avvik. Direktoratet må samtidig fremme forslag om mulige korrigerende tiltak.

5.5 Statusrapport for kap. 226

Fristen for innsendelse av statusrapporten per 01.06.10 til departementet er **1. juli 2010**. Statusrapporten gjelder kun kap. 226. Dette er et viktig dokument for departementets arbeid med budsjettproposisjonen for året etter. Statusrapporten må inneholde:

- forbruket per 01.06.10
- prognose for resten av året

5.6 Kriteriedata

Kunnskapsdepartementet bidrar hvert år med kriteriedata til Kommunal- og regionaldepartementets beregninger i inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner (Grønt hefte). Dette skal brukes i korreksjonsordningen for frittstående og statlige skoler. Direktoratet bes i denne sammenhengen om å innhente og oversende følgende opplysninger:

- antall elever i private grunnskoler og antall elever med innlosjering (der dette er aktuelt) i skoleåret 2009-2010 med telledato 1. oktober 2009.
- antall elever i private videregående skoler og antall elever med innlosjering (der dette er aktuelt) i skoleåret 2009-2010 med gjennomsnitt fra telledato 1. oktober 2009 og 1. april 2010.
- antall elever i statlige grunn- og videregående skoler og antall elever med innlosjering (der dette er aktuelt) i skoleåret 2009-2010. Elevene skal omregnes til helårselever.
- antall primærseekere 16 år eller yngre til videregående trinn 1 i skole for yrkesfaglige utdanningsprogrammer i den enkelte fylkeskommune for hvert av skoleårene 2008-2009, 2009-2010 og 2010-2011.

Det er viktig at kvaliteten på dataene er gode og at det er korrigerert for eventuelle dobbeltsøknader. De elevene som får opplæring i statlige tilbud finansiert over statsbudsjettets kap. 230 post 01, må også inkluderes. Det forutsettes at rapporteringen er bekreftet av elevenes hjemkommune/hjemfylke.

Direktoratet skal rapportere til departementet innen 1. juni 2010. I god tid før fristen vil direktoratet motta et regneark fra departementet som må benyttes ved rapporteringen.

5.7 Miljørappotering

Miljøverndepartementet (MD) ønsker en årlig redegjørelse for miljøprofilen på øvrige departementers område. Temaet skal omtales i MD sin budsjettproposisjon. I tillegg trenger KD innspill til miljøomtale i egen budsjettproposisjon. Utdanningsdirektoratet bes derfor om å rapportere til KD på følgende punkter **innen 15. juni 2010**:

- omtale av miljøutfordringer i sektoren og hvordan disse antas å kunne utvikle seg dersom nye tiltak ikke settes inn
- mål for direktoratets arbeid med disse utfordringene
- rapport om oppnådde miljøresultater for 2009
- kortsiktige og langsiktige tiltak for å løse og forebygge miljøproblemer, med vekt på helheten i virkemiddelbruken og eventuelle tiltak for å bedre organiseringen og samarbeidet om dette. Ensidig fokusering på budsjettets utgiftsside bør unngås.
- oversikt over samlet budsjettmessig miljøvernpolitisk satsing. Som hovedregel skal utgifter regnes som miljøverntiltak når:
  - a) utgiftene i sin helhet brukes til miljøforbedringer
  - b) miljøhensyn er avgjørende for at tiltaket/prosjektet gjennomføres
  - c) utgiftene skal motvirke negative miljøeffekter av sektorpolitiske tiltak for øvrig (forebyggingstiltak)

6 Etatsstyringsmøter og kontakt med departementet

Departementet ønsker å avholde etatsstyringsmøter med Utdanningsdirektoratet onsdag 14. april og onsdag 3. november 2010. Departementet sender ut innkalling med foreløpig saksliste senest to uker før møtedato, og direktoratet gir tilbakemelding om andre saker som evt. ønskes tatt opp. Endelig saksliste fastsettes en uke før møtet.

På vårens etatsstyringsmøte skal følgende saker tas opp:

- årsrapporten for foregående år, med en vurdering av virksomhet og økonomiske resultater
- disponeringsplanen for inneværende år, med status for større arbeidsprosesser og oppdrag. Utdanningsdirektoratet skal redegjøre for hvordan risikobildet er i henhold til målrealisering.
- budsjettsaker – St.prp. nr. 1 for kommende år, innspill til større saker og avklaring av videre samarbeid om statsbudsjettet

På høstens etatsstyringsmøte skal følgende saker tas opp:

- økonomistatus for 2. tertial og eventuelle saker til omgrupperingsproposisjonen for inneværende år
- status for større arbeidsprosesser og oppdrag i inneværende år
- st.prp. nr. 1 og foreløpig tildelingsbrev for kommende år, inkludert hovedprioriteringer

Følgende dokumenter ligger til grunn for samhandlingen mellom departementet og direktoratet:

- styring, kommunikasjon og samarbeid mellom Utdannings- og forskningsdepartementet og Utdanningsdirektoratet (2005)
- rolleutvalget mellom Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet (2006)

7 Innspill til budsjettarbeid

Gjennom sin rolle som iverksetter av vedtatt politikk og tilskuddsforvalter gir direktoratet innspill til departementets arbeid med de årlige budsjettdokumenter, herunder innspill til revidert nasjonalbudsjett og omgrupperingsproposisjonen. Det forventes at direktoratet bidrar med innspill til departementets arbeid med statsbudsjettet for 2010 (hhv. RNB og omgrupperingen), 2011 og 2012 på grunnopplæringsområdet.

Innspillene må vise beregningene av bevilgningsforslagene, og hvilke faktorer som fører til eventuelt merbehov eller mindrebehov. For regelstyrte ordninger vil dette si at blant annet elevtallsendringer og satser må fremgå av innspillene.

Departementet understreker at direktoratet i sine budsjettinnspill har et selvstendig ansvar for å kvalitetssikre beregningstekniske innspill og analyser på sine områder, herunder konsekvensjusteringer, satsningsforslag, budsjetttiltak og planlegging av budsjettåret 2012. Direktoratet har plikt til å varsle departementet umiddelbart når det oppdages feil. Se vedlegg 3 for oversikt over innspill til budsjettarbeidet.

Vedlegg 1 - Rapporteringsskjema for status pr. 31.12.09 for beredskapsarbeid

1. Risiko- og sårbarhetsanalyser/scenariebeskrivelser

Direktoratet må gi en beskrivelse og vurdering av hvordan det arbeides med dette.

2. Krisehåndtering

Direktoratet må gi en omtale av kriseplaner, bl.a. av rutiner for revidering.

3. Øvelser

Direktoratet må gi en omtale av rutiner for dette, inkludert hyppighet, øvelsestype og evalueringsrutiner.

4. IKT-tiltak

Direktoratet må gi en omtale og vurdering av hva slags sikkerhetstiltak som er iverksatt eller planlagt på IKT-området.

5. Sikkerhetsloven

Direktoratet må gi en omtale av rutiner for behandling av gradert informasjon.

Frist for innsending av utfylt skjema til departementet er 1. februar 2010.

Direktoratet bør selv vurdere om utfylt skjema bør unntas offentlighet i henhold til den nye offentlighetsloven § 21 *Unntak av omsyn til nasjonale forsvars- og tryggingssinteresser.*

Vedlegg 2 - Rapporteringsfrister i 2010 og 2011

Tiltak	Frister
Økonomirapportering:	
• Månedlig kassarapport til det sentrale statsregnskapet (kopi til KD)	15. i måneden etter
• Tertialrapport pr. 31. august	20. september 2010
• Tertialrapport pr. 31. desember	1. februar 2011
Andre rapporteringstidspunkt:	
• Årsrapport 2009	28. februar 2010
• Årsrapport 2010	28. februar 2011
• Rapport om tilskuddsforvaltning og tilskuddskontroll 2009	28. februar 2010
• Rapport om tilskuddsforvaltning og tilskuddskontroll 2010	28. februar 2011
• Oppsummering av fylkesmennenes årsrapporter for 2009 med vekt på fylkesmennenes generelle tilsyn i 2009	1. mai 2010
• Oppsummering av fylkesmennenes årsrapporter for 2010 med vekt på fylkesmennenes generelle tilsyn i 2010	1. mai 2011
• Rapport om felles nasjonalt tilsyn 2010 og 2011	1. juni 2011
• Rapport om tilsyn på samiske elevers rettigheter etter opplæringslova	23. august 2010
• Rapport om tilsyn på voksnes rett til opplæring	23. august 2010
• Halvårsrapport første halvår 2010	15. august 2010
• Miljørapportering for 2009	15. juni 2010
• Miljørapportering for 2010	15. juni 2011
• Statusrapport for prosjekter (kap. 226) per 1. juni, jf. pkt. 5.5	1. juli 2010
Andre frister:	
• Søknad om å få overført ubrukte midler fra 2009 til 2010	1. februar 2010
• Søknad om å få overført ubrukte midler fra 2010 til 2011	1. februar 2011
• Disponeringsplan for 2010	15. mars 2010
• Utdanningsspeilet 2009	1. juni 2010
• Utdanningsspeilet 2010	1. juni 2011
• Forslag om effekts- og formålsvaluering av tilskuddsordninger i 2011	1. august 2010
• Bidrag til departementets budsjettarbeid	Se kap. 7
• Sikkerhets- og beredskapsarbeid (eget skjema fra KD, jf. vedlegg 3)	1. februar 2010

Vedlegg 3 – Innspill til budsjettarbeidet

Statsbudsjettet for 2010	
10. mars	Innspill til revidert nasjonalbudsjett for 2010 . Dersom det på årsbasis forventes overforbruk eller underforbruk på budsjettposter der direktoratet er tildelt midler, skal departementet varsles. Direktoratet kan evt. fremme forslag om nye tiltak dersom det har oppstått nye forutsetninger etter at budsjettproposisjonen for 2010 ble vedtatt av Stortinget.
6. oktober	Del I - Innspill til omgrupperingsproposisjonen/nysalderingen for 2010 . Gjelder endringer på regelstyrte budsjettposter og mindrebehov på rammestyrte poster.
20. oktober	Del II - Innspill til omgrupperingsproposisjonen/nysalderingen for 2010 . Elevtellingen pr 01.10.2010 for de private skolene danner grunnlag for innspill til omgrupperingsproposisjonen/nysalderingen. Gjelder endring på regelstyrte budsjettposter knyttet til kap. 228.
Statsbudsjettet for 2011	
16. mars	Innspill på saker som kan være aktuelle for Kommuneproposisjonen med tilhørende tekstbidrag.
30. april	Gi oversikt over bindinger for 2010 under kap 226 med utgangspunkt i disponeringsplanen for 2010.
15. mai	Innspill til tekstomtale i statsbudsjettet for 2011 med rapportering og tilstandsvurdering på kapitler og poster under programkategori 07.20 Grunnopplæringen.
20. mai	Innspill til rammefordelingsforslag for budsjett 2011. Direktoratet skal varsle om behov for flytting av midler mellom kapitler/poster og tekniske endringer på regelstyrte budsjettposter (konsekvensjusteringer).
1. juni	Gi oversikt over elevtall som inngår i kriteriedata til Kommunal- og regionaldepartementets beregninger i inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner, jfr kap 5.7.
15. juni	Innspill til tekstomtale om mål for kommende budsjettår for kapitler og poster som direktoratet forvalter.
25. juni	Den 15. juni 2010 publiserer SSB tall for 2009 i KOSTRA. Direktoratet utarbeider forslag til satser for private skoler for 2011 på grunnlag av KOSTRA 2009. Forslag til satser for de private skolene, elevtallsprognoser for høsten 2010 og direktoratets skjønnsmessige vurdering av disse, danner grunnlag for konsekvensjustert budsjett for 2011.
Statsbudsjettet for 2012	
15. november	Innspill til satsingsforslag for statsbudsjettet 2012.
13. desember	Innspill til konsekvensjusteringer for statsbudsjettet 2012.

Departementet tar forbehold om at det i løpet av året kan bli endringer av frister for de enkelte innspill. Eventuelle endringer vil bli meddelt skriftlig. Dersom direktoratet ikke kan overholde de frister som er satt, må departementet varsles i god tid før de angitte frister.